PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA

ISSN 1407-9321

NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● PIEKTDIENA, 2010. GADA 3. SEPTEMBRIS ● Nr. 65 (8048) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,40

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA
6. — 12. septembris

Likteņdārzā augs preiliešu iestādīts ozols
3. lappusē

Graudaugu audzētājiem neklājas viegli
9. lappusē

Rūpējas par jauniešiem ar īpašām vajadzībām
10. lappusē

Iekavēto remontu dēļ vairākas skolas nevar normāli strādāt

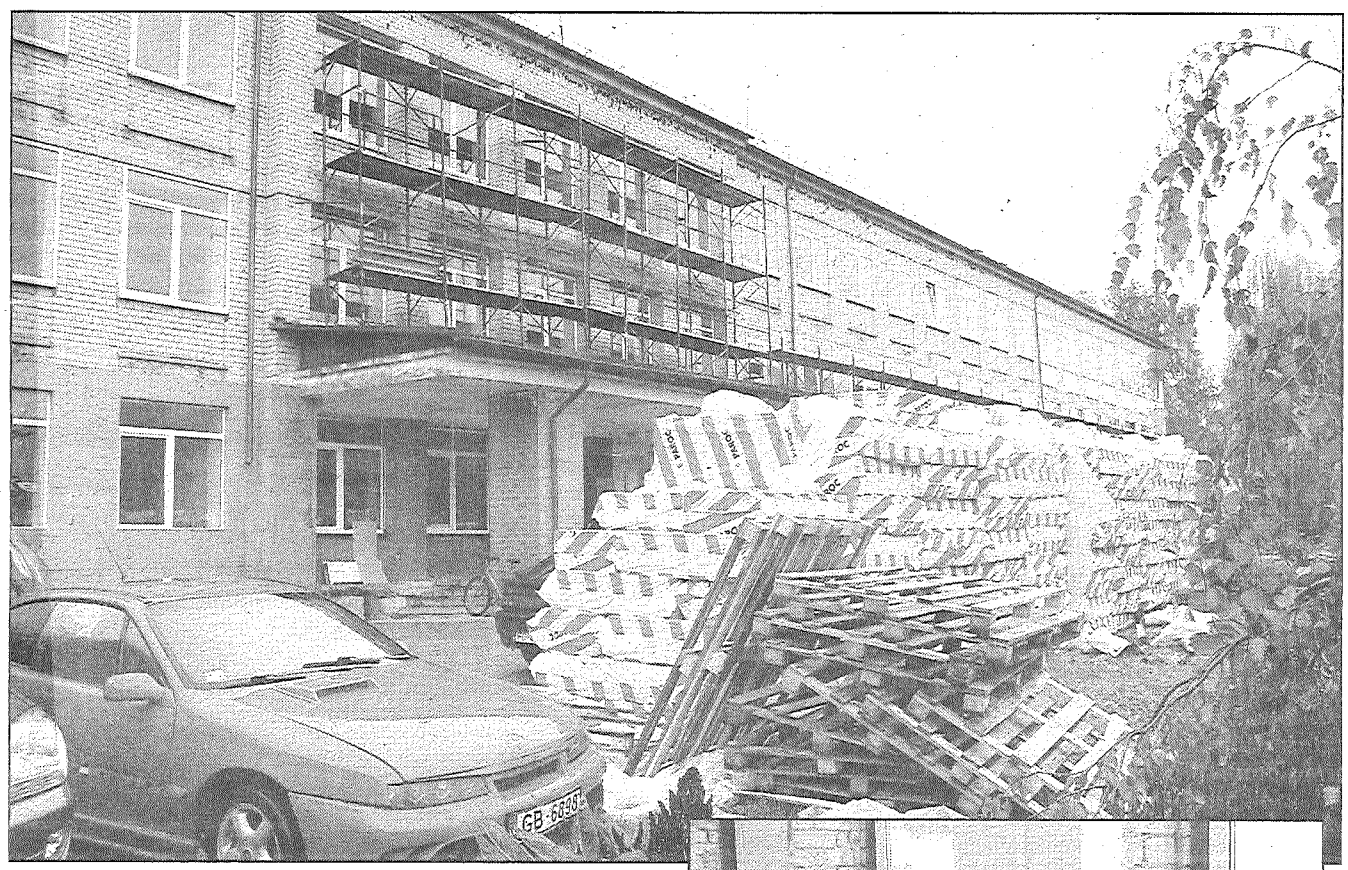

● Aglonas vidusskolas pagalmā 2. septembrī bija redzamas būvmateriālu kaudzes, pie sienām sastatnes. Arī iekštelpās ne vēsts no ierastās mācību gada sākuma atmosfēras. Ēkas energoefektivitātes paaugstināšanas projekts iekavējies. Celtnieki no SIA «Riveta» skolas pirmo un otro stāvu sola nodot bērnu un pedagogu rīcībā tikai 8. septembrī.

Ēku energoefektivitātes paaugstināšanas nepabeigtie projekti Aglonā un Līvānos šogad kļuvuši par klupšanas akmeni, kura dēļ vairākas šo novadu skolas 1. septembrī nevarēja uzsākt normālu mācību procesu.

Energoauditori uzstāja

Visnopietnākā situācija jaunā mācību gada sākumā izveidojusies **Aglonas vidusskolā**, kuras telpās Zinību dienas rītā ne skolēniem, ne pedagogiem nebija vietas. Ēkā saimniekoja celtnieki, gaiteņos sakrauti būvmateriāli, aktu zālē pa neaizblīvētajām logu šķirbām pūta vējš, bet bērni un skolotāji uz svinīgo pasākumu pulcējās kultūras nama zālē.

Kā «Novadniekam» pastāstīja Aglonas novada domes attīstības un plānošanas daļas vadītāja Ineta Valaine, pavasarī, uzsākot siltināšanas projektu, neviens nedomāja, ka radīsies tik lielas problēmas. Projekts «Aglonas vidusskolas energoefektivitātes paaugstināšana» par valsts budžeta programmas «Klimata pārmaiņu finanšu instruments (KPFI)» līdzekļiem

● Skolas direktore Lidija Šatilova (attēlā) cer, ka būvniekiem tomēr izdosies apkopot spēkus un maksimāli īsā laikā sakārtot telpas mācību procesa uzsākšanai. Pagaidām skolas kolektīvs izmanto alternatīvās darba formas. Foto: A.Šņepsts

Latvijā uzsākts pirmo reizi, un Aglonas vidusskolas ir viena no tām izglītības iestādēm, kur par valsts līdzekļiem notiek lielas pārmaiņas ar mērķi samazināt CO_2 izmešus atmosfērā. Kopējie projektam pieejamie līdzekļi ir aptuveni 115 tūkstoši latu, tajā skaitā 15% finansējuma — domes līdzekļi, informēja pašvaldības speciāliste un projekta vadītāja.

Turpinājums 4. lappusē.

ZIŅAS

«Latvijas Izcilnieku» lielās balvas saņēmēju vidū arī preilietis Kristaps Znotiņš

Trešdien, 1. septembrī, LNT tiešraidē svinīgā un emocionālā gaisotnē tika sumināti un apbalvoti 40 stipendiju konkursa «Latvijas Izcilnieki» pusfinālisti, no kuriem katrs saņēma 100 latu stipendiju, kā arī paziņoti pieci lielās 1000 latu «Maxima» stipendijas ieguvēji.

Kā informē SIA «Alpha Baltic» sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Evita Bille, lielā balva tika piešķirta piecās kategorijās. Patīkami, ka **zinātnes kategorijā lielās stipendijas ieguvējs ir preilietis, Preiļu Valsts ģimnāzijas otrā dabas zinību kursa audzēknis Kristaps Znotiņš.** Viņa spožās zināšanas apliecina neskaitāmas godalgotas vietas gan novada, gan valsts olimpiādēs. Kristapa stiprā puse ir eksaktās zinātnes — matemātika, informātika, ķīmija, bioloģija. Daļu no savas stipendijas jaunietis plāno izlietot tieši šo priekšmetu padziļinātai apguvei, tāpat arī interesantiem kursiem.

Preiļu Valsts ģimnāzijas direktore Ligita Pauniņa «Novadniekam» pastāstīja, ka skolotāji un audzēkņi ir iepriecināti par Kristapa sasniegumu, un atzīst, ka visa konkursa garumā cītīgi balsojuši par viņu interneta mājaslapā. Kādā no tuvākajām kopā sanākšanas reizēm viņš tiks arī apsveikts.

Atgādinām, ka veikalu tīkls «Maxima» aprīļa sākumā uzsāka «Latvijas Izcilnieku» meklēšanu. Tika saņemti 1008 pieteikumi, žūrija atlasīja 45 pusfinālistus. Kopā par izcilniekiem tika atdotas 141 753 balsis. «Maxima Latvija» preses sekretārs Ivars Andiņš sola, ka stipendiju konkurss tiks turpināts arī nākamgad: «Ticu, ka par šiem bērniem nākotnē mēs vēl daudz dzirdēsim.»

Lauku atbalsta dienests uzsāk neapstrādātās lauksaimniecībā izmantojamās zemes apsekošanu

Lauku atbalsta dienests (LAD) paziņo, ka no 1. septembra uzsākta neapstrādātās lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) apsekošana.

Saskaņā ar likuma "Par nekustamā īpašuma nodokli" 3. panta 7. un 8. daļu un 2010. gada 13. jūlija Ministru kabineta noteikumiem nr. 635 "Kārtība, kādā apseko un nosaka neapstrādātās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platību un sniedz informāciju par to" LAD vizuāli apsekos un noteiks neapstrādātās LIZ platības, kā arī sniegs informāciju vietējām pašvaldībām nekustamā īpašuma nodokļa papildlikmes aprēķināšanai.

Ar nekustamā īpašuma nodokļa papildlikmi 1,5% apmērā apliek neapstrādātu LIZ, izņemot zemi, kuras platība nepārsniedz 1 ha vai kurai normatīvajos aktos ir noteikti lauksaimnieciskās darbības ierobežojumi.

Likuma izpratnē "neapstrādāta lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir visa lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība zemes vienībā, ja vairāk nekā 70% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības attiecīgajā zemes vienībā līdz kārtējā gada 1. septembrim **netiek izmantoti lauksaimniecības produktu ražošanai vai audzēšanai, ieskaitot ražas novākšanu, dzīvnieku ganīšanu un turēšanu lauksaimniecības nolūkiem, vai minētā zemes platība netiek uzturēta labā lauksaimniecības un vides stāvoklī".**

Savukārt par labā lauksaimniecības un vides stāvoklī uzturētu LIZ platību tiek uzskatīta platība, kas līdz kārtējā gada 1. septembrim vismaz vienu reizi ir nopļauta, zāle novākta vai sasmalcināta un izkliedēta.

Apsekošana tiks veikta bez zemes vienības īpašnieka, tiesiskā valdītāja vai to pārstāvju klātbūtnes.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Darbosies CVK uzziņu tālrunis par 10. Saeimas vēlēšanām

No 1. septembra līdz 3. oktobrim darbosies Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) uzziņu tālrunis par 10. Saeimas vēlēšanām. Tālruņa numurs būs **67715000.** Piezvanot uz šo numuru, ikviens interesents varēs saņemt atbildes uz jautājumiem par 10. Saeimas vēlēšanu kārtību, vēlēšanu iecirkņiem un to darba laiku. Ja kādi jautājumi nebūs tālruņa datu bāzē, zvanītāja jautājums tiks piereģistrēts, atbilde uz jautājumu noskaidrota un klientam tiks atzvanīts. CVK uzziņu tālrunis darbosies 24 stundas diennaktī, arī brīvdienās. CVK uzziņu tālruņa pakalpojumu šogad nodrošinās Daugavpilī reģistrēts uzņēmums „ArteMedia", kas pavasarī uzvarēja valsts iepirkumā, no visiem pretendentiem piedāvājot zemāko cenu. CVK uzziņu tālruņa izmaksas būs 2420 lati.

Mācības neapmeklēs ap 3000 bērnu

Jaunajā mācību gadā skolas gaitas dažādu iemeslu dēļ nesāks ap 3000 skolas vecuma bērnu, ziņoja Latvijas Televīzijas raidījums "Panorāma". Kā pastāstīja Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas vadītāja Laila Rieksta-Riekstiņa, daļa bērnu nāk no nelabvēlīgām ģimenēm, turklāt nereti arī paši vecāki ir tie, kuri bērnus nemotivē iet uz skolu. Dažkārt vecāki uzsver, ka labāk sākt darba gaitas. Citreiz bērni baidās iet uz skolu vienaudžu dēļ. Par to liecinot arī Uzticības tālrunī šajās dienās saņemtie bērnu zvani.-Tāpat daudzi bērni skolas gaitas nesāks, jo viņi kopā ar vecākiem ir devušies darba gaitās uz ārzemēm. Pieejamā statistika liecina, ka ik gadu skolu neapmeklējošu skolas vecuma bērnu skaits pieaug. 2009./2010. gadā tie bijuši ap 2900 bērnu. Precīzāki dati par jauno mācību gadu būšot pieejami oktobra beigās vai novembra sākumā. Jau ziņots, ka šogad skolas gaitas sāks par 6000 skolēnu mazāk nekā pērn, slēgtas 17 vispārējās izglītības iestādes, informē Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Komunikācijas nodaļā. 2009./2010. mācību gadā Latvijas vispārizglītojošās dienas skolās mācījās 226 034 skolēni. IZM prognozē, ka 2010./2011. mācību gadā skolēnu skaits samazināsies par aptuveni 6000 skolēniem. 2009./2010. mācību gadā 1. klasēs mācījās 20 170 bērni, šajā mācību gadā 1. klasēs IZM prognozē skolēnu skaita palielinājumu — aptuveni par 1500 bērniem. IZM norāda, ka precīzs skolēnu skaits būs zināms septembrī, kad būs apkopota izglītības iestāžu Valsts izglītības informācijas sistēmā ievadītā informācija.

Noraida Bībeles mācības ieviešanu skolās

Saprātam gūstot virsroku, 2. septembrī Saeima noraidīja grozījumus Izglītības likumā un Reliģisko organizāciju likumā, kas paredzēja Bībeles mācības ieviešanu skolās. Grozījumu Izglītības likumā projekts noteica, ka izglītības sistēma nodrošina apziņas brīvību. Izglītojamie no 1. līdz 12. klasei apgūtu Bībeles kristīgo mācību. Pie kristīgās ticības nepiederīgie un ateisti pēc izvēles apgūtu Bībeles kristīgo mācību vai ētiku. Pēc likumprojekta autoru domām, Bībeles mācības ieviešana ne tikai stiprinātu, viņuprāt, Eiropas identitātes pamatu — kristīgās vērtības, bet arī dotu laiku sagatavot Izglītības un zinātnes ministrijai kvalitatīvas mācību programmas un kvalificētus skolotājus Bībeles-kristīgās mācības apguvei skolās no 1. līdz 12. klasei, sākot ar 2011. gada 1. septembri. Šāda priekšmeta ieviešana, viņuprāt, sekmētu skolēnu garīgo un morālo attīstību un spēju pastāvēt mainīgā pasaulē, atklājot iespēju veidot personiskas attiecības ar Dievu un dzīvi apliecinošu attieksmi pret sabiedrību. Šādi izglītības likuma grozījumi bija klajā pretrunā ar cilvēktiesībām un ES valstu regulām, kā arī grozījumi Reliģisko organizāciju likumā nosaka, ka ikvienam ir tiesības apgūt Bībeles kristīgo mācību gan individuāli, gan kopā ar citiem reliģisko organizāciju mācību iestādēs.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.
Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Mūsu kaislības ir kā vulkāni: dārdi skan pastāvīgi, bet izvirdumi notiek reti.
G.Hobērs

AKTUĀLI

Speciālisti atbalsta principa "nauda seko pacientam" ieviešanu laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu apmaksas kārtībā

Darba grupas pārstāvji, pārrunājot plānotās laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu apmaksas kārtības izmaiņas, konceptuāli atbalstīja Veselības ministrijas piedāvāto apmaksas modeli – "nauda seko pacientam", kas pacientiem ļaus brīvi izvēlēties ārstniecības iestādi, kur saņemt laboratorisko vai diagnostisko izmeklējumu, informē VM Komunikācijas nodaļa. Sanāksmes laikā profesionālo asociāciju pārstāvji norādīja arī uz dažādiem aspektiem, kas būtu jāņem vērā, lai šo principiāli jauno apmaksas modeli varētu izveidot pēc iespējas kvalitatīvāku un caurskatāmāku. Nākamā tikšanās, kurā tiks izskatīti iesūtītie priekšlikumi un precizētas jau ieviešamās modeļa detaļas, notiks pēc nedēļas.

Jau ziņots, ka Veselības ministrija piedāvā jaunu laboratorisko un diagnostisko izmeklējumu apmaksas modeli, kas veicinās racionālāku finanšu līdzekļu izlietojumu, un samazinās no ārstniecības viedokļa nepamatoto nosūtījumu skaitu. Vienlaicīgi tas palielinās pakalpojuma pieejamību pacientiem un konkurenci starp pakalpojuma sniedzējiem. Darba grupā piedalījās pārstāvji no Latvijas Ģimenes ārstu asociācijas, Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas, Veselības aprūpes darba devēju asociācijas, Latvijas laboratorijas speciālistu, Latvijas Medicīnas Laboratoriju asociācijas, Medicīnas iestāžu biedrības, Latvijas Radiologu asociācijas, Veselības norēķinu centra un Veselības ekonomikas centra.

Apstiprinātas izmaiņas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumā

Lai saskaņotu ar valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām saistīto noteikumu normas ar šogad Saeimā apstiprinātajiem grozījumiem likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" un "Mikrouzņēmumu nodokļa likumā", valdība 31. augustā, apstiprināja izmaiņas "Noteikumos par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem 2010. gadā", ziņo Labklājības ministrijas Komunikācijas nodaļas vadītāja Ilona Jurševska.

Izmaiņas stājās spēkā 2010. gada 1. septembrī.

Saskaņā ar grozījumiem ir noteikta brīvprātīgā iemaksu likme 33,09% apmērā no brīvprātīgo iemaksu objekta tiem mikrouzņēmumu nodokli maksājošā uzņēmuma darbiniekiem, kuri visiem sociālās apdrošināšanas veidiem pievienojušies brīvprātīgi. No minētās likmes tiek novirzīts:

pensiju apdrošināšanai – 21,66%;
sociālajai apdrošināšanai bezdarba gadījumam – 3,81%;
darba negadījumu apdrošināšanai – 0,29%;
invaliditātes apdrošināšanai – 3,18%;
maternitātes un slimības apdrošināšanai – 2,47%;
vecāku apdrošināšanai – 1,68%.,

Tiem mikrouzņēmumu darbiniekiem, kuri sasnieguši pensionēšanās vecumu, likme ir 25,94% no brīvprātīgo iemaksu objekta. No minētās likmes tiek novirzīts:

pensiju apdrošināšanai – 21,66%;
darba negadījumu apdrošināšanai – 0,29%;
maternitātes un slimības apdrošināšanai – 2,31%;
vecāku apdrošināšanai – 1,68%.

Ja mikrouzņēmumu darbinieks ir izdienas pensijas saņēmējs vai invalīds – valsts speciālās pensijas saņēmējs, brīvprātīgo iemaksu likme, ir 28,41% no brīvprātīgo iemaksu objekta. No minētās likmes tiek novirzīts:

pensiju apdrošināšanai – 21,66%;
darba negadījumu apdrošināšanai – 0,29%;
invaliditātes apdrošināšanai – 2,47%;
maternitātes un slimības apdrošināšanai – 2,31%;
vecāku apdrošināšanai – 1,68%.

Vienlaikus noteikumi nosaka obligāto iemaksu likmi tiem darbiniekiem, kuri ir notiesāti un strādā soda izciešanas laikā. Šādā gadījumā obligāto iemaksu likme ir 28,65% no obligāto iemaksu objekta. No tās 20,86% maksā darba devējs un 7,79% – darba ņēmējs. No minētās likmes tiek novirzīts:

pensiju apdrošināšanai – 21,66%;
sociālajai apdrošināšanai bezdarba gadījumam – 3,81%;
invaliditātes apdrošināšanai – 3,18%.

Ja darbinieks ir sasniedzis pensionēšanās vecumu, un strādā brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā, obligāto iemaksu likme ir 21,66% no obligāto iemaksu objekta. No tās attiecīgi 15,77% maksā darba devējs un 5,89% darba ņēmējs.

Piesaistīts konsultants Hipotēku bankas komerciālo aktivitāšu nodalīšanai

31. augustā saskaņā ar 2009. gada 24. novembrī Ministru kabinetā (MK) apstiprināto koncepciju par "Valsts akciju sabiedrības "Latvijas Hipotēku un zemes banka" pārveidi par Attīstības banku" valdība pieņēma zināšanai Finanšu ministrijas (FM) iesniegto informāciju par konsultanta piesaisti priekšlikumu izstrādei bankas komerciālo aktivitāšu nodalīšanai, informē Komunikācijas nodaļas vadītāja Baiba Melnace.

Par konsultantu starptautiskā konkursā FM un Hipotēku banka ir izvēlējusies SIA IBS "SEB Enskilda" ar piedāvāto līguma summu 139 tūkstoši latu.

Hipotēku banka turpina esošo klientu apkalpošanu un nodrošinās visu saistību izpildi.

Kā zināms, valdība 2010. gada 25. maijā pieņēma zināšanai FM informatīvo ziņojumu par neatkarīga konsultanta piesaisti. Saskaņā ar iepriekš nolemto, MK uzdeva FM turpināt darbu pie bankas komerciālo aktivitāšu nodalīšanas no valsts atbalsta programmu realizācijas projektiem, maksimāli efektīvi izmantojot Hipotēku bankas infrastruktūru, intelektuālo un finansiālo potenciālu.

Nepieciešams turpināt attīstīt e-pakalpojumus

31. augustā reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministre Dagnija Staķe pauda gandarījumu par sekmīgi uzsākto e-pakalpojumu studentiem "Vienota pieteikšanās augstskolās", kura rezultātā gandrīz deviņi tūkstoši studenti elektroniski pieteikušies studijām, ziņo Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas Komunikācijas nodaļas vadītājas vietniece Ilze Dišlere.

Studentu lielā aktivitāte un iespēja pieteikties studijām neklātienē, izmantojot e-iespējas, liecina par e-pakalpojuma nepieciešamību un tā sekmīgu attīstību, akcentēja ministre D.Staķe. Šogad šādu iespēju piedāvāja trīs valsts augstskolas – Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte un Latvijas Lauksaimniecības universitāte.

Ministre pauda pārliecību, ka nākamajā mācību gadā studenti elektroniski studijām varēs pieteikties visās Latvijas augstskolās, un aicināja universitātes pievienoties projektā.

Kā akcentēja D.Staķe, e-pakalpojums uzskatāmi pierāda, ka vienas pieturas aģentūras princips, kur iedzīvotājs vienuviet var pieteikties studijām vai saņemt sev nepieciešamos pakalpojumus, veiksmīgi darbojas. Ministrijas izstrādātā Vienas pieturas aģentūras koncepcija paredz nodrošināt valsts pakalpojumu saņemšanu elektroniskajā vidē, kas sekmētu iedzīvotāju un uzņēmēju iespējas ērti, ātri un efektīvi sadarboties ar valsts institūcijām.

Vienotā elektroniskā sistēma un e-pakalpojums studentu uzņemšanai universitātēs ir izveidots, izmantojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļus. Projektu ieviesa ministrijas pakļautībā esošā Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA) sadarbībā ar universitātēm. Studentiem bija iespēja, izmantojot valsts portālu *www.latvija.lv*, iesniegt pieteikumu studijām un izvēlēties sev interesējošas studiju programmas jebkurā no trim projektā iesaistītajām universitātēm, kā arī noteikt izvēlēto studiju programmu prioritātes.

Turpmāk portālā *www.latvija.lv* būs pieejami arī jauni veselības nozares e-pakalpojumi iedzīvotājiem un ārstniecības iestādēm, kas ievērojami atvieglos gan iedzīvotāju ikdienu, gan veselības nozares iestāžu darbu. Jau patlaban portālā ir pieejami četri jauni e-pakalpojumi – "Manu jaundzimušo dati", "Mani valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi", "Mans ģimenes ārsts", kā arī "Mani dati cukura diabēta pacientu reģistrā". Šie pakalpojumi veidoti ar mērķi nodrošināt pacientiem operatīvu pieeju saviem medicīniskajiem datiem un informācijai par savu veselību.

Sīkāku informāciju par valsts un pašvaldību sniegtajiem e-pakalpojumiem un piedāvātajām e-iespējām jūs atradīsiet portālā *www.latvija.lv* vai RAPLM mājas lapā *www.raplm.gov.lv* sadaļā "E-pārvalde".

Lappusi sagatavoja T.Elste

Latvijas Likteņdārzā augs arī preiliešu iestādītais ozols

● Preiļu politiski represēto kluba biedri 21. augustā Latvijas Likteņdārzā iestādīja ozoliņu. Par savu ziedojumu viņi saņēma Valsts prezidenta Valda Zatlera pateicības rakstu.

Nedēļu pirms Latvijas Televīzijas un Kokneses Fonda rīkotās atbalsta akcijas Latvijas Likteņdārza izveidei, kas risinājās pagājušajā sestdienā, Likteņdārzu apmeklēja arī grupa Preiļu iedzīvotāju. Tie bija Preiļu politiski represēto kluba biedri, kuri, atbalstot skaisto ieceri, dārzā iestādīja savu koku — nelielu, bet spēcīgu ozoliņu.

Iespaidos par braucienu ar «Novadnieku» dalījās Preiļu politiski represēto kluba priekšsēdētāja **Terēzija Lakauska.**

«Mēs, represēto kluba dalībnieki, ar pašvaldības atbalstu ik gadu dodamies kādā ekskursijā. Esam apmeklējuši leģionāru kapus Lestenē, Okupācijas muzeju Rīgā, bijuši Rundālē un piedalījušies politiski represēto personu tradicionālajos salidojumus Ikšķilē. Izprotot to, ka novada domes budžeta līdzekļi ir ierobežoti, šoreiz brauciens uz salidojumu izpalika, izvēlējāmies ekskursiju uz Likteņdārzu,» stāsta Terēzijas kundze, «un esam ļoti apmierināti. Gida pavadībā izstaigājām lielu daļu aptuveni 22 hektārus plašās dārza teritorijas. Likteņdārzs vēl ir tapšanas stadijā. Pēc arhitekta ieceres, tiks mākslīgi izveidoti trīs kalni. Divi no tiem aptuveni astoņu metru augstumā jau uzbērti. No šiem paaugstinājumiem labi varēs redzēt ne tikai Asaru upi, bet visu Likteņdārza teritoriju. Secinājām, ka tā būs ļoti skaista vieta, it īpaši, kad paaugsies iestādītie kociņi un ābelītes gar ceļa malu. Katram būs iespēja tur rast savas izjūtas.»

Likteņdārzs top uz salas Koknesē, Daugavas vidū. Tā pabeigšana tiek plānota 2018. gadā, kad mūsu valsts svinēs 100. dzimšanas dienu. Tā būs kultūrvēsturiska piemiņas vieta tiem tūkstošiem cilvēku, kas kļuvuši par 20. gadsimta totalitārā režīma upuriem. T.Lakauska atzīst, ka vienu lietu tomēr dārza veidotājiem gribētos ieteikt. «Netiku dzirdējusi, ka būtu padomāts Likteņdārzā uzstādīt kruta zīmi. Latviešu tauta savu krustu pacietīgi nesusi 50 gadus, katrā ģimenē ir kāds tuvinieks, kurš cietis represijās, tāpēc krusts noteikti vajadzīgs. Visi taču esam kristīgi cilvēki.»

Ekskursijas dalībnieki, 12 politiski represētie no Preiļu novada, atstāja Likteņdārzā savu ziedojumu un līdzās citiem kociņiem iestādīja jaunu ozoliņu. Šāda izvēle izdarīta tāpēc, ka ozols tiek uzskatīts par Latvijas spēka simbolu. Viņi cer, ka pēc astoņiem gadiem, kad Latvijas Likteņdārzs būs pilnībā ierīkots, visi stādītāji turp varēs aizbraukt un priecāties, kā izaudzis iestādītais kociņš.

Vēl ekskursijas laikā apmeklēta Sēļu sēta Jēkabpilī, kā arī Baltais Krusts Steķu silā. Politiski represēto personu kluba vārdā Terēzija Lakauska saka paldies privātpersonām un pašvaldībai par iespēju doties ekskursijā.

Kas ir Likteņdārzs?

Tā ir piemiņas vieta visiem tiem cilvēkiem, kas zuduši Latvijai 20. gadsimtā — tiem, kas cietuši no totalitārajiem režīmiem, tiem, kas bijuši spiesti doties trimdā, tiem, kas cietuši savu politisko uzskatu vai radurakstu dēļ.

Tomēr Likteņdārzs ir kas daudz vairāk — tā ir vieta, kur satiekas pagātne, tagadne un nākotne. Gan cilvēka, gan valsts. Satiekas, lai dotu mierinājumu pagātnei, spēku šodienai un iedvesmotu piepildīt savus sapņus nākotnē. Latvijas vēsture ir traģisku faktu caurvīta. Tā dod iespēju skumt, sērot un attaisnoties. Mēs nevaram mainīt faktus, bet varam mainīt veidu, kā uz tiem skatās. Viss, kas mūs neiznīcina, padara mūs stiprākus.

Mēs dzīvojam laikā, kad apkārt daudz kas brūk un izzūd, taču vienlaikus kaut kas rodas un dzimst. Un tikpat labi tā var būt arī jaunā Latvija — ar citu skatījumu uz sevi un ar jaunām vērtībām, savstarpējām attiecībām un nākotnes mērķiem.

Likteņdārzs top kā cerība nākotnei — dārzs mierinājumam un mūsu tautas spēka apliecinājumam.

No www.liktendarzs.lv

Pabalstam mācību līdzekļu iegādei var pieteikties līdz 30. septembrim

To, ka tuvojas mācību gada sākums, jau augustā varēja izjust arī Preiļu novada sociālajā dienestā. Par to liecina strauji pieaugušais apmeklētāju skaits. Lielākā interese iedzīvotājiem bija par pašvaldības iespēju palīdzēt sagatavot skolēnus skolai.

Kā informē Preiļu novada sociālā dienesta vadītājas vietniece Anita Gāga, laikā no 11. augusta, kad tika uzsākta iesniegumu pieņemšana pabalstam mācību līdzekļu iegādei, Sociālajā dienestā griezušās 83 ģimenes – no tām 77 ir trūcīgās ģimenes ar vienu līdz pieciem bērniem, kuri uzsāk skolas gaitas, un sešas ģimenes, kurām ir aizbildnībā nodoti bērni. Tām visām ar Sociālā dienesta lēmumu piešķirts minētais pabalsts. Tā kā daudzās ģimenēs ir vairāki skolas vecuma bērni, pabalstu 25 latu apmērā par katru bērnu septembrī saņems 83 ģimeņu 139 bērni. Salīdzinājumam jāmin, ka pagājušajā gadā pabalstu mācību līdzekļu iegādei augusta – septembra mēnešos saņēma kopā 53 trūcīgās un aizbildņu ģimenes – kopskaitā 97 bērni.

Pieprasījumu pēc minētā pabalsta lielā mērā noteicis trūcīgo ģimeņu skaita pieaugums Preiļu novadā. Ja visa pagājušā gada laikā tika reģistrētas 232 trūcīgas ģimenes jeb 580 personas, tad šī gada pirmajos astoņos mēnešos Sociālajā dienestā kā trūcīgas reģistrētas 345 ģimenes jeb 1382 personas. Ņemot vērā to, ka šī gada 1. janvārī Preiļu novadā reģistrēti 11 826 iedzīvotāji, tad var secināt, ka gandrīz katrs astotais novada iedzīvotājs ir trūcīgs.

Saskaņā ar Preiļu novada domes saistošajiem noteikumiem "Par sociālajiem pabalstiem Preiļu novadā", tiesības saņemt pabalstu mācību līdzekļu iegādei ir Preiļu novada trūcīgajām ģimenēm, kuru bērni apmeklē kādu no vispārizglītojošām izglītības iestādēm Preiļu novadā, kā arī ģimenēm ar aizbildnībā paņemtiem bērniem, ja par bērna ārpusģimenes aprūpi lēmumu pieņēmusi Preiļu novada bāriņtiesa.

Par augustā saņemtajiem un izskatītajiem iesniegumiem pabalsta izmaksa notiks septembra vidū, bet pārējie interesenti pabalstam var pieteikties vēl līdz 30. septembrim.

Vēl jau sienāži čirkstina

Man šķiet, šī nedēļa bija kā tāda ābele, kas vienas nakts laikā piebirdinājusi pilnu pagalmu ar sārtvaidžiem ābolēniem. Vēl pavisam nesen pūtām un elsām no karstuma, bet augusta nogale parādīja savu rudenīgi vēso raksturu, tāpēc skolas bērni trešdienas — Zinību dienas — rītā izskatījās kā ābolīši. Sārtiem vaigiem ne vien no satraukuma, bet arī dzestrā rīta. Asteru, ciniju, dāliju, rožu un gerberu pušķi no veikaliem un pašu dārziem aizceļoja pie skolotājiem. Tiem vakarā rūpe — sameklēt pietiekamā daudzumā vāzes, kurās dāvātos ziedus izkārtot.

Šovasar esam sasmēlušies sauli, daudz daudz prieka, optimisma un stingru pārliecību, ka gads būs veiksmīgs. Tā 1. septembrī man pa telefonu teica kādas skolas direktore. Ceru, ka viņas pārliecībai pievienojas arī kolēģi no visām pārējām kādreizējā Preiļu rajona skolām, kur šogad vēl skan zvans uz stundu un starpbrīžos pa gaiteņiem dipina bērnu žiglie solīši. Skatījos, kā Preiļos pa ielām uz savām skolām pulciņiem vien devās tie, par kuriem mēs sakām, lūk, Latgales un Latvijas nākotne. Lai Dievs dod, ka tā nākotne izaugtu gudra, talantīga un par saviem spēkiem pārliecināta. Bet kā ir laukos? Pašvaldību skolas autobusi ripo pa grambainajiem ceļiem kilometru kilometrus, lai no attālajām sētām aizvestu uz mācību iestādēm to ģimeņu atvases, kas vēl aizķērušās ar saknēm savā zemē. Šīs ģimenes mazliet līdzinās tiem ozolīem, liepām, bērziem un kļavām, kurus, ar visām saknēm vētras izgāztus, redzēju Rudzātu pusē. Ar visiem spēkiem ļaudis turas pie zemes, mājām un smagās zemnieka dzīves, neļaujas puteņiem, lietiem un plūdiem. Bet tad nāk viens pamatīgāks pūtiens un acīm paveras postaža, kuras sakopšanai neredz galu.

Latvija tādas vētras sabiedrības dzīvē piedzīvojusi ne vienreiz vien. Gan jau arī šoreiz izvilksim. Rau, izglītības un zinātnes ministre Tatjana Koķe uzskata, ka šis 1. septembris sagaidīts ar krietni stabilāku sajūtu nekā pērnais. Pirms gada valstī slēdza 57 un reorganizēja 84 skolas, šogad reorganizēja 22 un slēdza vien 17 skolas. Labi jau labi, ja vien viena no šīm slēgtajām skolām nebūtu tepat tuvumā. Aizkalnes pamatskolai ir pusotru gadsimtu ilga vēsture. Te mācījušies bērni, kuri vēlāk kļuvuši par izcilām personībām visas valsts mērogā, Jasmuižas un Aizkalnes vārdu nesuši pasaulē. Turpmāk tā vairs nekad nebūs. Skumji. Pie tam neviens nevar pateikt, kas tuvākā un tālākā apkārtnē būs pēc gada, kurā skolā pirmā zvana vietā būs tukšums klasēs un gaiteņos. Ka tā būs, varam būt droši. Novadu domēm jau šogad nācies skolās ļaut darboties klasēm ar nepilniem komplektiem, piekrist apvienoto klašu izveidošanai. Trīs un četri bērni, pieci un divi. Vairāk nav. Nedzimst. No Ķīnas arī neimportēsi.

Mūsu valsts gudrajiem vīriem un sievām Latvijas nākotne laikam nav vajadzīga. Pēc Otrā pasaules kara Rietumvācija izvirzīja divas prioritātes — sagrautās ceļu infrastruktūras sakārtošanu un izglītību. Nesaprotu, kāds karš ir pievarējis mūsējos, ka domā un rīkojas šķērsām un pat pretēji jebkurai loģikai. Protams, neviens i netaisās pretendēt uz tādām iespējām, kādas tiek piedāvātas mazturīgām ģimenēm ar skolas vecuma bērniem, piemēram, Francijā. Tur skolas piederumu iegādei valsts piešķir pabalstu 280 eiro apmērā mēnesī bērnam vecumā no sešiem līdz 10 gadiem, 296 eiro apmērā no 11 līdz 14 gadiem un 306 eiro apmērā no 15 līdz 18 gadiem. Pietiktu ar to, ka Latvijā tētiem un mammām būtu pavisam elementāra lieta — darbs un adekvāta samaksa par padarīto. Viņi paši tad bērnus spētu pabarot, apģērbt un skolā palaist bez kādiem pabalstiem.

Pacieties, pacieties, drīz labāk(i) būs — tā mūs pārliecina pie varas galda sēdošie un liek priekšā ciparus. Tie, raugi, liecinot, ka sācies uzlabojums, jo vidējā darba samaksa (pirms nodokļu samaksas) šī gada otrajā ceturksnī augusi līdz 444 latiem mēnesī, bet konkrēti sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem pat līdz 474 latiem. Tas laikam mērķēts uz tiem aptuveni 170 tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju, kuri pašlaik ir bezdarbnieka statusā. Nu vai tad tiešām nevarat paciesties?..

Vakarā aiz atvērta loga dzirdēju sienāžus tūri vasarīgi čirkstinām. Bet televizorā diskutē kandidāti uz Saeimas deputātu mandātiem. Nu nemaz neizklausās pēc sienāžiem, jo sienāži taču nemelo — vēl būs siltas dieniņas.

L.Kirillova

Iekavēto remontu dēļ vairākas skolas nevar normāli strādāt

Sākums 1. lappusē

«Mēs vēlējāmies vienkārši nosiltināt skolas ēku, jo pirmajā un otrajā stāvā klasēs un kabinetos ziemā bija auksti,» stāsta I.Valaine. «Tā kā skolai logi jau bija nomainīti 2004. gadā, cerējām, ka visu varēs izdarīt pāris mēnešu laikā skolēnu brīvdienās. Arī līgums ar būvfirmu SIA «Riveta» tika noslēgts jau 8. aprīlī. Taču problēmas radās, kad tika veikts energoaudits. Auditori secināja, ka siltināšana nedos efektu, jo logi ir ielikti nepareizi, ēkas tā sauktajā siltajā zonā. Viņi uzstāja, ka projektā jāizdara izmaiņas un logi jāizbīda vairāk uz sienas ārējo malu. Pārmaiņas akceptēja arī Vides ministrija, tāpēc nopietns darbs projekta īstenošanā sākās tikai jūnija beigās.»

Ineta Valaine teic, ka visu būvdarbu pabeigšanai celtniekiem ir dots viens mēnesis — objekts jānodod 1. oktobrī, nekādu termiņa pagarinājumu nebūs. Pie tam celtnieki apsolījuši, ka skolas pirmajā un otrajā stāvā telpas varēs sākt izmantot jau nākamnedēļ, 8. septembrī. Ārsienu siltināšanu varēs turpināt arī vēlāk, tagad galvenais ir uzsākt mācību procesu. Projekta vadītāja izsaka pārliecību, ka siltināšana būs efektīva, jo tiks ievēroti stingrie KPFI kritēriji un prasības. Turpmākos piecus gadus skolā notiks energoefektivitātes pārbaudes. Ja secinājumi būs neapmierinoši, celtniekiem kļūdas vai nu būs jālabo, vai arī daļa iztērētās valsts naudas jāatdod budžetā.

Izmanto alternatīvās darba formas

Aglonas vidusskolas direktore Lidija Šatilova stāsta, ka tāds 1. septembris viņas un pārējo pedagogu darba mūžā vēl nav piedzīvots. Bet, tā kā kolektīva spēkos nav ietekmēt celtniecības procesu, mācību gada sākumā, saskaņojot ar pašvaldību un Preiļu izglītības pārvaldi, nolemts izmantot alternatīvās darba formas. Arī izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis «Novadniekam» atzina, ka situācija nav patīkama, tomēr atbilstoši likumam skola šajā laikā var izmantot tādas darba formas kā rīkot sporta dienas, pārgājienus, ekskursijas, no otrā mācību semestra uz pirmo pārcelt projektu nedēļu. Visbeidzot, vidusskolai ir arī internāta ēka, un, ja celtnieki sakārtos skolas pirmos divus stāvus, vietas mācībām būs pietiekami. Tāpat var organizēt mācības divās maiņās.

«Zinību dienā tikāmies kultūras namā. Tas mums visiem bija neierasti, bet svētki paliek svētki — bērni bija priecīgi par atkalredzēšanos un tikšanos ar skolotājiem. Samulsuši droši vien ir tikai pirmklasnieki,» secina vidusskolas direktore. 2. septembrī skolēni pulcējās sporta hallē, kur noritēja sporta dienas pasākums. Sporta skolotāja Edgara Urbanoviča un pārējo pedagogu vadībā noritēja dažādas sacensības. «Novadnieka» uzrunātie skolēni atzina, ka šādam jautram un atraktīvam mācību gada sākumam neesot ne vainas, tomēr griboties arī mācīties. Nākšoties vēlāk pacenties un panākt iekavēto.

Šogad Aglonas vidusskolā mācību gadu uzsākuši 190 audzēkņi (pērn — 208), tajā skaitā 11 pirmklasnieki un tikpat daudz 12. klases audzēkņu. Turpinās veiksmīga sadarbība ar Daugavpils Saules skolu, pēc trim gadiem jau būšot pirmais jauno mākslinieku izlaidums, stāsta direktore. «Gan jau visas problēmas atrisināsies un mācību process ieies ierastajās sliedēs. Ieceru un plānu mums ir daudz,» saka Lidija Šatilova.

Līvānos remonti mācību procesu netraucē, bet rada problēmas

Līvānu novadā remontdarbi, sākoties jaunajam mācību gadam, vēl notiek Līvānu 1. vidusskolas Laimiņas skolā un Līvānu 2. vidusskolā. Mācību procesu tas neietekmē, informē Līvānu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Ginta Kraukle.

Līvānu 1. vidusskolas Laimiņas skolā, kur mācās sākumskolas bērni no 1. līdz 4. klasei, remontdarbi ir noslēguma fāzē, taču tie vēl turpināsies līdz septembra vidum. Mācības 1.-4. klašu skolēniem notiek Līvānu 1. vidusskolas galvenajā ēkā. Katrai no sākumskolas klasītēm ir atvēlēts atsevišķs kabinets, un mācību process netiek traucēts. Tas gan prasa zināmas neērtības skolēniem un skolotājiem, taču šāds risinājums bija labākā iespēja esošajā situācijā, uzskata domes un arī skolas vadība.

Laimiņas skolas gadījums ir sarežģīts, jo objektā faktiski strādā trīs firmas. Jau vasaras sākumā tika uzsākta skolas fasādes siltināšana, pēc tam pie darba ķērās firma, kas veic skolas ēkas pārbūvi, pielāgojot to bērniem ar kustību traucējumiem. Specifiski darbi saistīti ar virtuves bloka iekārtošanu atbilstoši visām prasībām. Remonta gaitā klāt nākuši arī papildus darbi. Rezultātā bērni iegūs gaišas, skaistas mācību telpas – skolas 1. stāvā tiks izbūvēta plaša ēdamzāle, būs sakārtoti sanitārie mezgli, telpas būs pieejamas bērniem ratiņkrēslos (skolā ir C līmeņa klase bērniem ar īpašām vajadzībām).

Līdzīga situācija ir izveidojusies ar **Līvānu 2. vidusskolu**, kur jau četrus mēnešus notiek fasādes siltināšanas darbi. Darbi bija jāuzsāk jau aprīļa nogalē un līdz mācību gada sākumam jāpabeidz. Diemžēl dzīvē viss nenotiek, kā iecerēts. Par laimi, fasādes siltināšana netraucē mācību procesam skolas iekštelpās. Tomēr 1. septembrī bērnus un vecākus uz svinīgo pasākumu skolas vadība aicināja Līvānu kultūras centrā, nevis skolas pagalmā, kur rosās celtnieki un slejas sastatnes.

Domes vadība par notikušo nav iepriecināta un ir spiesta atvainoties bērnu vecākiem par sagādātajām neērtībām. Iepirkumu veikšanu cenšamies ieplānot ziemā un pavasarī, lai gada siltajos mēnešos varētu organizēt būvniecības darbus. Diemžēl šajā ķēdītē mēs neesam vienīgais posms. Ja būvnieki neiekļaujas termiņos, rodas problēmas. Viss, kas atkarīgs no pašvaldības šajā situācijā, ir izdarīts savlaicīgi, uzsver domes izpilddirektors Uldis Skreivers. Problēmas rodas tajā brīdī, kad veiktā iepirkuma rezultātā no visiem piedāvājumiem pašvaldībai jāizvēlas lētākais, nevis labākais variants. Tas noved pie situācijām, kad darbi jāuztic firmām, kas reāli nevar iekļauties norādītajos termiņos, kavē darbu izpildi, nevar nodrošināt būvbrigādes darbu ar maksimālu jaudu, jo trūkst cilvēkresursu.

Tā kā pašvaldībā lielākoties visi būvniecības darbi tiek veikti, piesaistot ES finansējumu dažādos projektos, ir ļoti stingra atskaišu sistēma. Finansētājiem neinteresē tas, ka būvfirmai slikti klājas, nav naudas celtnieku algām vai trūkst strādnieku. Tiek prasīts darbus paveikt noteiktajos termiņos, pretējā gadījumā izmaksas var tikt klasificētas kā neattiecināmās izmaksas jeb tādas izmaksas, ko nesedz projekta finansētājs, bet gan pašvaldība no sava budžeta. Par laimi, šādā situācijā pašvaldība vēl nav nonākusi.

Pašvaldība notiekošo cenšas ietekmēt visiem pieejamiem līdzekļiem. Sākotnēji pārrunu un vēstuļu ceļā, mudinot firmas ievērot saistības. Ja tas nelīdz, tiek izmantoti arī nopietnāki līdzekļi. Piemēram, Līvānu novada domes praksē jau ir gadījums, kad firmai par nokavētiem termiņiem tika aprēķināta soda nauda vairāk kā 10 000 latu apmērā (noteikti procenti no projekta summas). Tā ir vienīgā iespēja, kā ietekmēt būvniekus, kas nepilda saistības. Ja mēs neprasīsim atbildību no būvniekiem, tad atbildību prasīs no mums – uzsver pašvaldības izpilddirektors.

Sagatavoja L.Kirillova

REKLĀMA

Priekuļu pamatskolā 1. septembris — «ar odziņu»

Šogad Priekuļu pamatskolā mācību gada pirmā diena bija īpaša. Jau no paša rīta ēkā bija manāma rosība. Zālē pirmklasniekus ievadīja 9. klases skolēni. Lai arī pirmklasnieku nav daudz, toties mācītieskāre viņiem liela. To pierādīja bērnu sarunas ar Ziedupļavu (9. klases audzēkne Santa Dronga) un Žagatiņu (9. klases audzēkne Kristīne Gāga). Pirmklasnieki prata pa burtiem salikt vārdiņus «dziesma» un «varavīksne», kopā ar klases audzinātāju «attīstīja filmiņu» — savienoja ar cipariem veidotu Ziedupļavas un Žagatiņa slabākā drauga Zaķa portretu, kam krāsas piešķirs mācību gada laikā.

Tad sekoja vislielākais pārsteigums — ciemos bija ieradies Latvijas spēkavīru čempionāta šī gada uzvarētājs Artis Plivda. Viņš uz sava pleca pacēla katru pirmklasnieku, lai no zāles augstākā skatupunkta viņi paraudzītos nākotnē. Arī Arta dzimtas saknes balstās Saunas pagastā, jo Priekuļu pamatskolā mācījusies viņa mamma un tētis. Par to, ka Artim spēcīgas rokas, varēja pārliecināties katrs, bet par viņa mērķtiecību, darba mīlestību un ieaudzināto neatlaidību ar baltu rudens asteru buķeti tika teikts paldies viņa vecākiem. Artis skolēniem dāvināja savus kalendārīšus, saldumi kā sveiciens no Arta mammas Zinaīdas Plivdas tika katram skolniekam. Toties devītklasnieki katrs personīgi saņēma labu sekmju vēlējumu un spēcīgu rokasspiedienu.

Pasākuma gaitā direktore iepazīstināja klātesošos ar vasaras jaunumiem, sasniegumiem. Skolotāja Līga Jermoloviča šovasar ieguvusi kristīgās mācības skolotāja kvalifikāciju Rēzeknes Augstskolā, skolotāja Diāna Bravacka — humanitāro zinātņu maģistra grādu filoloģijā. Arī skolotāju Raisas Kozules un Veronikas Bogotās darbs ar projektu vainagojies panākumiem — pie skolas renovēts sporta laukums. Visas klašu telpas uzlaboja un remontēja Andris Kessa. Par visu mācību iestādei nepieciešamo lietu savlaicīgu iegādi paldies Jāzepam Bogotajam. Paldies arī tiem ļaudīm, kas šovasar nesavtīgi palīdzējuši skolas virtuvē, kā arī tiem, kas vēlējuši skolai labu.

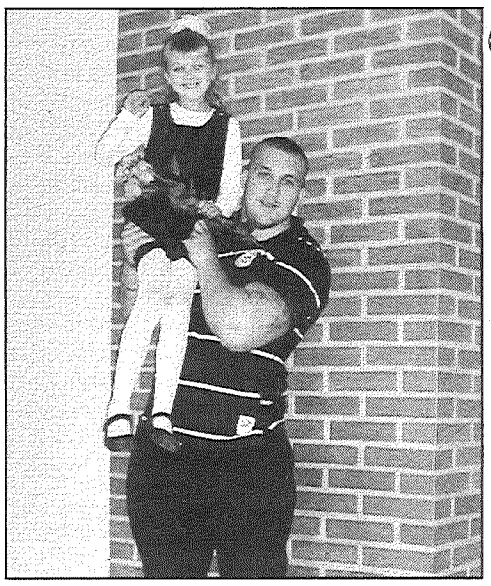

Priekuļu pamatskolas pirmklasniekiem 1. septembris būs neaizmirstama diena, jo tikai viņiem vienīgajiem kā pārsteigums tika dāvāta iespēja sēdēt uz pleca Latvijas šī gada spēcīgākajam vīram Artim Plivdam.

Lai sveiktu jaunā mācību gada sākumā visu skolas saimi, Priekuļu pamatskolā bija ieradies Preiļu novada domes izpilddirektors Vladimirs Ivanovs.

D.Bravacka,
Priekuļu pamatskolas skolotāja

„NOVADNIEKA" KALENDĀRS

LĪVĀNU NOVADS

Līvānu bērnu bibliotēka

◆ No 5. līdz 18. septembrim izstāde «...atkal Dzejas dienas klāt!».

Rudzātu bibliotēka

◆ No 1. līdz 11. septembrim lasītprasmes dienai veltīta izstāde «Prieks lasīt!».

◆ No 7. līdz 25. septembrim izstāde «Profesija — prozaiķis», kas veltīta Vladimira Kaijaka 80. jubilejai.

Rīta bibliotēka

◆ No 5. līdz 30. septembrim izstāde «Detektīvžanra karaliene — Agata Kristi...».

Druvas bibliotēka

◆ Līdz 7. septembrim vēl skatāma izstāde «Rakstniekam Vladimiram Kaijakam — 80».

◆ No 8. līdz 13. septembrim izstādes «Dzejniekam, dramaturgam J.Rainim — 145» un «Rakstniekam Sudraba Edžum — 150».

Madaliņas bibliotēka

◆ No 1. līdz 6. septembrim izstāde «Pirmā skolas diena».

◆ No 9. līdz 14. septembrim izstāde «Rainis nekad nebūs mazs».

Sutru bibliotēka

◆ No 1. līdz 30. septembrim izstāžu cikls: «Muižnieku bērni negrib mācīties. Lai mācās zemnieku bērni»; «Mums katram ir savā apsolītā zeme, kurā tiecamies nokļūt.» Prozaiķim Vladimiram Kaijakam — 80; «Aizmūžu dziļumi velk sevī — kā saknes, kā savas debesis.» Rakstniecei Melānijai Vanagai — 105; izstāde bērniem «Es varu vēl būt tikai brīvs un savs», latviešu dzejniekam un dramaturgam Jānim Rainim — 145; cikla «Daba ap mums» izstāde bērniem «Apskaties apkārt, atrodi jaukas lietas!»; izstāde bērniem «...dzīve nav slikta lieta, tomēr priekšroku dodu lasīšanai.» — 8. septembrī Starptautiskā lasītprasmes diena.

Rožupes bibliotēka

◆ Līdz 13. septembrim izstāde «Grāmata — zinību avots».

◆ Līdz 20. septembrim izstāde «Rakstniekam Vladimiram Kaijakam — 80».

◆ No 6. līdz 18. septembrim izstāde «Dzejas pasaulē».

◆ No 6. līdz 20. septembrim izstāde «Dzejniekam Rainim — 145».

Sporta pasākumi

◆ 4. septembrī pulksten 10.00 Jersikas pagasta Buceniekos Līvānu atklātais pludmales volejbola sezonas noslēguma turnīrs.

◆ 10. septembrī pulksten 10.00 Rožupes pamatskolā Līvānu novada Rožupes pamatskolas kausa izcīņas sacensības militarizētās šķēršļu joslas pārvarēšanā.

PREIĻU NOVADS

Preiļu novada kultūras centrs

◆ 8. septembrī pulksten 11.00 atpūtas laukumā pie Aizkalnes pagasta pārvaldes ēkas augu veidošanas darba istaba brīvā dabā «Veselīgas kolāžas».

◆ 10. septembrī pulksten 22.00 Preiļu kultūras namā jauniešu diskotēka.

◆ 12. septembrī pulksten 14.00 Tēva dienas atzīmēšana — ģimeņu pasākums «Tēti, tu esi foršais...»

Pelēču kultūras nams

◆ 10. septembrī pulksten 19.00 Vārkavas pašdarbības teātra izrāde — Herberts Neikšaniks «Piedejais gods»; pulksten 22.00 diskotēka.

Preiļu galvenā bibliotēka

◆ 3. septembrī pulksten 14.00 bibliotēkas otrā stāva vispārīgajā lasītavā pasākumu cikla «Novadnieku veiksmes stāsti» ietvaros tikšanās ar novadnieku, Rīgas Tehniskās universitātes vadošo pētnieku, 2009. gada Gada balvas laureātu enerģētikā Pāvelu Onufrijevu.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs

◆ 11. septembrī pulksten 16.00 viesu nama «Pie Pliča» pagalmā Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja ceļojošās izstādes «Kultūras mantojums — mūsdienu izaicinājums» atklāšanas pasākums (izstāde atvērta apmeklētājiem no pulksten 11.00).

RIEBIŅU NOVADS

Sīļukalna kultūras nams

◆ 3. septembrī pulksten 22.00 balle ar grupas «D-Light» piedalīšanos.

◆ 11. septembrī pulksten 22.00 balle ar grupu «Brālīši».

Silajāņu kultūras nams

◆ 11. septembrī pulksten 22.00 diskotēka.

Stabulnieku kultūras nams

◆ 4. septembrī koncerts ar grupas «Sandra» piedalīšanos, bet pulksten 22.00 — balle.

Septembris: kā radies mēneša nosaukums

Senajā Romā septembris bija gada septītais mēnesis, tāpēc, īpaši nepūloties izdomāt tam citu nosaukumu, to sauca — *september* (latīniski — «septītais»). Lai gan vēlāk pēc Jūlija Cēzara kalendāra reformām mēnesis no septītās vietas pārvietojās uz devīto, iepriekšējais nosaukums tika saglabāts.

Mēneša zieds ir astere, bet akmeņi — safīrs un lazurīts.

✔ Slapja vasara un silts rudens sola garu ziemu.

✔ Ja ozoliem daudz zīļu — būs barga ziema.

✔ Jo sausāks un siltāks septembris, jo vēlāk atnāks ziema.

✔ Pērkons septembrī sola siltu rudeni.

✔ Ja bērzam lapas sāk dzeltēt no galotnes, nākamais pavasaris atnāks agri, bet, ja no apakšas — vēlu.

✔ Ja apkārt mēnesim redzams gredzens, būs vējains laiks.

✔ Kāds laiks septembrī, tāds būs arī martā.

✔ Ja kurmji rok augstus rakumus, ziemā būs daudz sniega.

Pirmdiena, 6. septembris

LATVIJAS TV 1

6.45 Labrīt, Latvija!
8.30 Milas vīrusiņš. 1060. sērija.
9.25 Plecas māsas. 40., 41. sērija.
10.40 Cilvēku planēta. Burundi bundziniekl.
11.35 De facto.
12.15 Ielas garumā.
12.45 Anastasija. Annas noslēpums. 2. sērija.
14.50 Kas te? Es te!
15.20 Suņu ķērāji. Anim. f.
15.25 Savvaļas mazuļu aukles. Dok. f.
15.55 Edžmonta. 37. sērija.
16.40 Milas vīrusiņš. 1060. sērija.
17.35 10. Saeimas vēlēšanas. Bezmaksas priekšvēlēšanu aģitācija. 1. kārta.
18.00 Šodien Latvijā un pasaulē.
18.30 Plecas māsas. 42. sērija.
19.00 Latvija varl
19.30 Skats no malas.
20.00 100. pants.
20.30 Panorāma.
21.10 Izvēlies nākotni! 10. Saeimas priekšvēlēšanu diskusijas.
23.20 Nakts ziņas.
23.35 Tev ir tiesības!
23.50 Šeit un tagad.
0.30 De facto.

LATVIJAS TV 7

8.00 Rīts ar Natāliju Ābolu.
9.00 Zveja.
9.30 Kriminālā informācija.
10.00 Mutanti X. 48. sērija.
10.45 SeMS.
12.10 Muhtars atgriežas 2. Seriāls.
13.00 Akvanauti. 31. sērija.
13.30 Dabas taka.
14.00 Pasaules kausa izcīņas atlases spēle futbolā. Latvija – Šveice.
16.00 Mutanti X. 48. sērija.
16.45 SeMS.
18.10 Muhtars atgriežas 2. 344. sērija.
19.00 Šodien.
19.30 Jaunatnes hokeja līgas spēle. SK Rīga – Sanktpēterburgas SKA 1946.
21.55 1000 jūdzes Transilvānijā. 6. sērija.
22.25 Tavs auto.
22.55 Zaza. M. f.
0.40 Krējums... saldais.

LNT

6.05 Ticīgo uzvaras balss.
6.35 Lazlo nometne. Anim. f.
7.00 900 sekundes.
8.40 Degpunktā.
9.10 Nabaga miljonāre. 10. sērija.
10.05 Dīvas nedēļas priekšnieka krēslā. M. f.
12.00 Vīrieši kokos. 17. sērija.
12.55 Sasisto lukturu ielas 9. 6. sērija.
14.00 LNT dienas ziņas.
14.15 Jampadracis mājā 2. 4. sērija.
14.45 Bena desmitnieks. Anim. f.
15.25 Anna un mīlestība. 259. sērija.
15.55 Mīlestības vārdā. 86. sērija.
16.55 Mans sapņu vīrietis. 179. sērija.
17.55 Jaunākais sešos.
18.05 Mans sapņu vīrietis. 180. sērija.
19.15 Tautas balss.
20.00 LNT ziņas.
20.25 Sporta un laika ziņas.
20.35 Degpunktā.
21.05 Latvija, mēs tevi dzirdam.
23.30 Mentālists. 3. sērija.
0.30 Nikita. 64. sērija.
1.25 LNT ziņu Top 10.
2.10 Maska. M. f.
3.55 Benija Hila šovs.
4.35 Mans sapņu vīrietis. Seriāls.

TV3

5.00 Likums un kārtība 3. Seriāls.
5.50 Balzaka vecums jeb Visi vīrieši ir... 32. sērija.
6.45 Ragi un nagi. Anim. f.
7.15 Dusmīgie bebri. Anim. f.
7.45 Rozā panteras jaunie piedzīvojumi. Anim. f.
8.05 Bez tabu.
8.35 Iepirkšanas rokenrols.
9.10 Mana mīļā aukle 7. 4., 5. sērija.
10.15 Garšu laboratorija.
10.50 Māmiņu klubs.
11.20 Sirds uz ledus. 786., 787. sērija.
12.20 Televeikala skatlogs.
12.35 Precējies. Ir bērni 3. 13. sērija.
13.05 Rozā panteras jaunie piedzīvojumi. Anim. f.
13.35 Dusmīgie bebri. Anim. f.
14.00 Džungļu Džeks. Šovs.
15.00 Makleoda meitas 6. Seriāls.
16.00 Aizliegtā mīla. 11., 12. sērija.
17.00 Ūsainā aukle. Seriāls.
18.00 Mana mīļā aukle 7. Seriāls.
19.15 Bez tabu.
19.50 TV3 ziņas.
20.20 UgunsGrēks. 220. sērija.
21.00 Ekstrēmās pārvērtības.
22.00 C.S.I. Lasvegasa 10. 210. sērija.
23.00 Norakstītais. Seriāls.
24.00 Nekā personīga.
0.40 Vajsirdīga atzīšanās.
1.10 Dakteris Hafs 2. Seriāls.
2.10 Sirds uz ledus 4. Seriāls.
3.10 Aizliegtā mīla. Seriāls.
4.10 Nakts jokl.
4.30 Mūžam kopā 2. Seriāls.

TV 5

7.00 Anim. f.
7.55 Benija Hila šovs. Seriāls.
9.00 Televeikala skatlogs.
9.15 Kamenska. Seriāls.
10.15 Izmeklēšanas noslēpumi. Seriāls.
11.10 Televeikala skatlogs.
11.25 Divi ilkteņi. Seriāls.
12.25 Laikmeta zvalgzne. Seriāls.
13.20 Kobra 2. Antiterors. Seriāls.
14.15 Televeikala skatlogs.
14.30 Izmeklēšanas noslēpumi. Seriāls.
15.25 Televeikala skatlogs.
15.40 Logi.
16.35 Likvidācija. Seriāls.
17.30 Sasisto lukturu ielas. Seriāls.
18.30 Bez cenzūras. Seriāls.
19.30 Ziņu vakars.
19.55 Rīgas ziņas.
20.05 Kriminālā Pēterburga. Seriāls.
21.05 24. Informatīvais raidījums.
21.35 Pilna māja. Seriāls.
22.00 Ziņas.
22.30 Kriminālā Latvija.
23.00 Maskavas kriminālizmeklēšanas nodaļa. Seriāls.
22.55 Kriminālā Krievija.
0.50 Zona. Seriāls.
1.35 Benija Hila šovs. Seriāls.

LĪVĀNU TELEVĪZIJA

05.00 – 21.00 TV3.
21.00 Jēkabpils laiks.
21.30 Nedēļa Latgalē (LRT).
22.00 Jēkabpils laiks.
22.40 — 05.00 TV3

PBK

7.00 Ziņas.
10.00 Būt veselam.
11.00 Ziņas.
11.35 Gribu zināt!
12.10 Saderināšanās gredzens. Seriāls.
13.00 Citas ziņas.
13.25 Saprast. Piedot.
14.00 Ziņas.
14.20 Moderns spriedums.
15.30 Apprecamies!
16.20 Federālais tiesnesis.
17.30 Detektīvi.
18.10 Pēdas. Seriāls.
19.00 Gaidi manil
20.00 Laiks.
21.05 Ģimenes māja. Seriāls.
22.10 Pozners.
23.20 Speciālā izmeklēšana.
0.25 Dzinēji 2. Seriāls.
1.15 Pirmais Baltijas muzikālais kanāls.

NTV

4.55 NTV rīta agrumā.
7.35 Kulinārijas sacensības.
8.35 Ārkārtējs notikums.
9.00 Šodien.
9.25 Sievietes vīedoklis.
10.15 Tu nenoticēsi!
11.05 Izmeklēšanu vadīja...
12.00 Šodien.
12.40 Maksimums.
13.40 Krievu sensācijas.
14.35 Ārkārtējs notikums.
15.00 Šodien.
15.30 Ārkārtējs notikums.
16.05 Kriminālā Krievija.
16.40 Muhtars atgriežas 2. Seriāls.
17.35 Ārkārtējs notikums.
18.00 Šodien.
18.35 Tiesas stunda.
19.25 Timeklis. Seriāls.
20.20 Volkova stunda. Seriāls.
22.15 Šodien.
22.40 No kapteiņa Čerņajeva dzīves. 1. sērija.
23.40 TASS pilnvarots paziņot... 6. sērija.
0.55 Paņemt Tarantino. 5. sērija.
1.40 Popkorns 5. 3. sērija.
2.05 Ārkārtējs notikums.

RTR PLANĒTA

6.00 Krievijas rīts.
10.00 Vēstis.
10.25 Sava svešā māja. M. f.
12.05 Par pašu svarīgāko.
13.00 Vēstis.
13.25 Īstā dzīve.
14.15 Sadzirdi manu sirdi. M. f.
16.00 Vēstis.
16.15 Izmeklētājs Kulagins. Seriāls.
16.40 Karmelita. Čigānu kaislības. Seriāls.
17.30 Jefrosiņja. Seriāls.
18.25 Pagalmiņš. Seriāls.
19.00 Vēstis.
19.45 Elpo kopā ar mani. Seriāls.
21.35 Kamenska. Seriāls.
22.20 Izmeklētājs Kulagins. Seriāls.
23.05 Vēstis.ru.
23.20 Valsts dežurants.
0.05 Vēstis +.
0.20 Ieeja labirintā. 1. sērija.

Graudaugu audzēšana vienmēr ir risks

SIA «Rudzāts» ar vairāk nekā 1000 hektāriem apsaimniekojamās zemes un ap 700 hektāriem labības lauku ir viena no lielākajām graudaugu audzēšanas saimniecībām bijušā Preiļu rajona teritorijā. Apstrādājamie lauki atrodas ne vien Līvānu, bet arī Preiļu novada teritorijā, tāpēc uz tīrumiem ar tehniku bieži vien jāmēro pat 25 kilometri. Par to, kā šogad veicies labības audzētājiem un kādi ir turpmākie plāni, «Novadnieks» uzzināja sarunā ar uzņēmuma valdes locekli Ramisu Aļijevu.

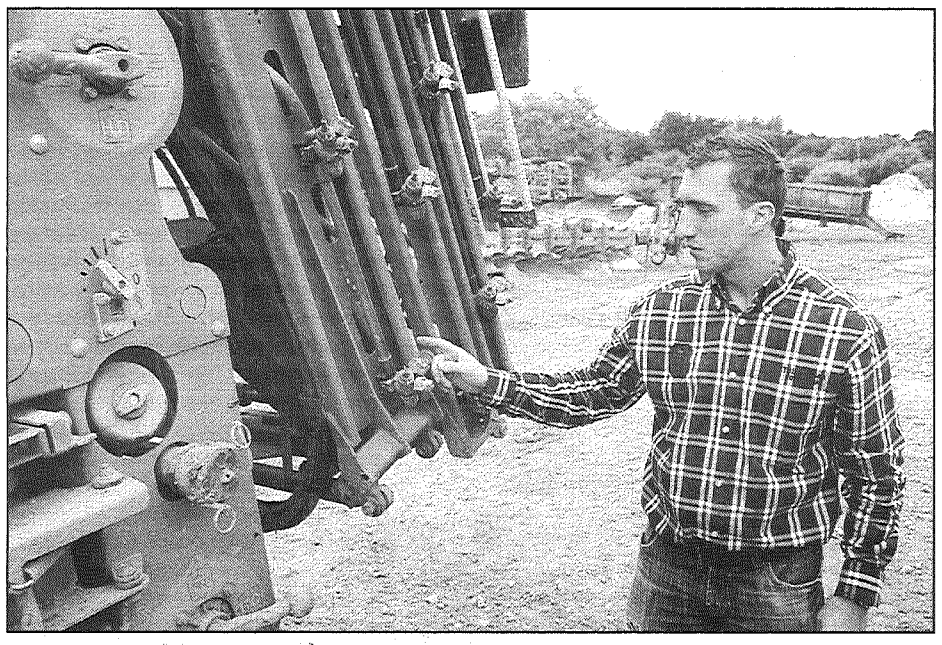

● **SIA «Rudzāts» valdes loceklis Ramiss Aļijevs ir pārliecināts, ka zemnieki var izaudzēt pietiekami graudu, lai nodrošinātu Latvijas iedzīvotājus ar maizi un vēl eksportētu labību. Vienīgais, kas jāiemācās, būt vienotiem savās prasībās un spēt tās pierādīt politiķiem.**

Jāizvēlas labākais un piemērotākais

Iebraucot Rudzātos, ceļa kreisajā pusē var redzēt sakoptu teritoriju, tehnikas novietni un ēkas, kas izremontētas un sakārtotas. Tur ierīkotas arī SIA biroja telpas. Pagalmā jūtama rosība un smaržo pēc graudiem. «Lūk, mūsu unikālā graudu kalte. Tādas Latvijā ir ne vairāk kā piecas,» saka Ramiss un skaidro, kas iekārtā tik neparasts. «Tā ir mobila nepārtrauktas plūsmas kalte, kur mitrie graudi tiek uzreiz gan izkaltēti, gan atdzesēti, kravas piekabē birst jau uzglabāšanai gatava produkcija. Nav nepieciešami ne ventilējamie torņi, ne atkārtota kaltēšana. Kalte tiek darbināta ar dīzeļdegvielu (patēriņš — ap pieci litri uz tonnu), jauda ir no astoņām līdz deviņām tonnām graudu stundā, kas ir daudz, ja ņem vērā, ka pašreizējos lietainajos apstākļos graudi ir mitri. No kombaina tie pašlaik nāk ar 26% mitrumu un kaltēšanas procesā zaudē 11%. Parastajās stacionārajās iekārtās graudiem nepieciešama vairākkārtēja kaltēšana, jo vienā reizē graudi zaudē tikai ap četriem procentiem mitruma. Mūsu iekārtā graudu plūsmu var palēninināt un labība uzreiz izžūst līdz nepieciešamajam līmenim.»

Tiesa, mobilā kalte, kas ražota Anglijā, ir visai dārga, maksājusi ap 70 tūkstošiem eiro, toties ērti izmantojama un piemērota graudu ražotāju vajadzībām. Iekārta noskatīta Vidzemē, braukājot pa graudaudzētāju saimniecībām. Par to saņemts ļoti labs novērtējums, tāpēc nebijis divu domu — jāpērk.

Ramiss teic, ja zemnieks grib daudz un ar panākumiem strādāt, nepieciešama vislabākā tehnika. Tas noteikti atmaksāsies. Viņš rāda dežūrpiekabi ar izbīdāmu un dažādā leņķī regulējamu «cauruli» graudu izbēršanai, iegādātos jaudīgos (240 līdz 250 zirgspēki) traktorus, speciālu piekabi minerālmēslu un sēklas graudu maisu pārvadāšanai, daudzkorpusu arklus, rugaines kultivatoru. Uzņēmumam ir divi kombaini «CLASS», viens no tiem jauns, otrs jau 14 gadus nokalpojis. Šogad ražas novākšanas sākumā (pirmā pļaujas diena bijusi 25. jūlijs) to jau nācies pamatīgi remontēt, tā velti palaižot garām kulšanai ideāli piemēroto sauso laiku. «Kulšanai noteikti vajag labu tehniku, jo katra nokavēta diena rada vienīgi zaudējumus,» saka jaunais lauksaimnieks. «It īpaši svarīgi tas ir nepastāvīgajos klimatiskajos apstākļos.»

Ramiss rāda arī citu tehniku, piemēram, moderno sējumu miglotāju, kas gan esot dārgs, bet saudzīgs pret apkārtējo vidi un cilvēkiem, kas ar to strādā.

Graudus pērk vietējie

SIA «Rudzāts» noliktavas telpās lielas nokultās labības kaudzes nav redzamas. Esot vairs tikai miežu un auzu pārpalikumi, jo lielākā daļa ražas jau pārdota. Pircēji — pārsvarā vietējie zemnieki, kas graudus iegādājušies lopbarībai. Ja sējumu platība saimniecībā nav liela, tad maksāt 45 latus par viena hektāra nokulšanu, plus augsnes sagatavošana, sēšana, sējumu kopšana, zemniekam neatmaksājas, secina Ramiss.

Vasarā bijušas cerības, ka raža neliks vilties. Taču laikā, kad graudiem vajadzēja pieņemties briedumā un svarā, uznāca karsts un sauss laiks, tāpēc tie ir sīki un viegli. Pilna piekabe, kas pagājušajā rudenī svēra 12 tonnas, šogad ir par trim tonnām vieglāka. Toties, veicot analīzes, secināts, ka lipeklis, grimšana un pārējie rādītāji atbilst tam, lai graudus vērtētu kā pārtikai izmantojamus.

● **Anglijā ražotā pārvietojamā kalte ir apmēros neliela, graudi tajā tiek ātri un vienmērīgi izkaltēti, bet pati iekārta darbināta ar dīzeļdegvielu.** Foto: A.Šņepsts

Uzklausot masu saziņas līdzekļos pausto informāciju par slikto graudu ražu labības ražotājlielvalstīs, sabiedrībā tiek veidots uzskats, ka maizes cenas pasaulē strauji augs, ka draud gandrīz vai bads. Ramiss Aļijevs ir citās domās: «Latvija sevi ar graudiem nodrošinās. Lai kas notiek pasaulē, mums maizes pietiks.Vienīgais, kas ir pilnīgi skaidrs,— Latvijas zemnieks nekad nebūs noteicējs par cenu savai produkcijai. Visu nosaka pasaules tirgus. Protams, pašreizējā situācija mums ir jāizmanto un graudi jārealizē par iespējamo maksimālo cenu. Taču ieguvums nenonāks pa tiešo zemnieka kabatā, bet aizies saimniecību attīstībai. Nevaram taču paredzēt, kāds būs nākamais gads. Es domāju, ja mēs iemācītos kārtīgi saimniekot, tad spētu ar labību i Lietuvu, i Igauniju nodrošināt.»

Sāka kā līdumnieki

Ramiss Aļijevs pastāstīja, ka SIA «Rudzāts» ir Vidzemes agroekonomiskā kooperatīva (VAKS), kurā apvienojušies aptuveni 300 graudu audzētāji no Vidzemes un Latgales reģiona, biedrs. Kooperatīvam, kas ir otrs lielākais valstī aiz «Latraps», izveidota filiāle Varakļānos.

SIA «Rudzāts» dibināta 2008. gadā, stāsta valdes loceklis, bet pirms tam Ramisa pārziņā bija bioloģiskā zemnieku saimniecība «Miglas» (izveidota 2004. gadā) ar 30 hektāriem zemes. Bioloģiskā saimniekošana pašreizējos apstākļos un tik nelielās platībās nav ienesīga, tāpēc nolemts dibināt SIA. Tagad uzņēmuma lauki ir Preiļu novada Saunas pagastā, Līvānu novada Rudzātu, Rožupes, Turku un Sutru pagastā. Lielākā daļa zemju nopirktas vai paņemtas nomā no īpašniekiem, kuri te vairs nedzīvo. Tas nozīmē, ka zeme kādu laiku netika apsaimniekota.

«Tā ir Latvijas problēma — cilvēki aizbrauc no laukiem, ļoti daudz aizbrauc. Bet zeme jau, kā saka, ēst neprasa, tīrumi pamazām aizaug. Tas ir tāpat kā ar pamestu māju, bez cilvēkiem tā aiziet bojā,» par saviem secinājumiem saka Ramiss. «Esam centīgi līdumus plēsuši. Mazākais ir nozāģēt saaugušos kokus, tad ir jāizrauj celmi, jāizplēš saknes. Nopietna problēma ir tā, ka koki sabojājuši drenāžas sistēmas. Drenas jārok laukā, jātīra, jāsakārto.

Līdz ar to man radusies ļoti negatīva attieksme pret cilvēkiem, kuri aizlaiduši postā savas zemju platības. Nezinu, kāpēc radusies tāda maldīga doma, ka ilgstoši neapstrādāt laukus esot labi, ka zeme ir atpūtusies un auglīga. Esmu pārliecinājies, ka papuvē atstāt lauku var vienu vasaru. Ja neapstrādā desmit un vairāk gadus, ļaujot vaļu nezālēm, tad nozīmē zemes postīšanu un milzīgus ieguldījumus pēc tam. Nezāļu sēklas ir ne tikai augsnes virsējā kārtā, bet arī dziļāk. Ja virsslānī tās ir iznīcinātas un augsne tiek apvērsta, augšā nāk jauna nezāļu kārta, kas savu dīgtspēju dažkār saglabā ilgus gadus. Lai attīrītu augsni, nepieciešami gadi četri. Pašlaik ir tikai daži lauki, par kuriem varu teikt, ka augsne ir labi iekopta un var atsākt intensīvu ražošanu. Pagaidām izvēlamies ekstensīvo miežu, kviešu, auzu un rapša šķirņu sēklas, bet tās dod mazāku ražu. Cerējām, ka vidējā raža būs virs četrām tonnām graudu no hektāra, bet, kā saka, cilvēks plāno, Dieviņš dara — būs jāsamierinās ar to, ko iegūsim. Lauksaimniecība, tajā skaitā graudkopība, vienmēr bijusi riskanta nozare, ar to ir jāsamierinās.»

Ramiss Aļijevs atzīst, ka šogad vislabākie rezultāti no vasaras rapša. Vasaras kvieši cietuši no karstuma, ziemāji pavasarī pamatīgi izmērcēti. Savulaik uzskatīja, ka Rudzāti esot Preiļu rajona maizes klēts. Tagadējā situācija apliecina, ka tik spoži vis nav. Tomēr «mazā Zemgale» ir pateicīga graudkopībai līdzenā reljefa, kā arī mālaino augšņu dēļ, jo tādās labi padodas kvieši.

Jāmācās saimniekot

SIA «Rudzāts» nodarbināti tikai septiņi cilvēki, tajā skaitā ir četri traktoristi, agronome un sagādnieks. No kurienes Ramisam pašam lauksaimnieka zināšanas? «Esmu lauku puika no Vidzemes, kur vecākiem Dikļu pagastā ir neliela saimniecība, ar divām govīm, pāris cūkām. Jau pusaudža gados braukāju tēvam līdzi, palīdzēju art, kultivēt un sniegt citus pakalpojumus, stūrēju smago automašīnu. Vēlāk Latvijas Universitātē apguvu vadības zinības un ekonomiku, man ir maģistra grāds,» stāsta Ramiss. «Tā kā pašu saimniecība attīstījās lēnām, izmantoju katru iespēju un braukāju uz lauku konsultāciju centra rīkotajiem semināriem, apmeklēju lauksaimnieku kursus. Bieži esmu braucis pētīt citu zemnieku pieredzi. Lūdzu padomus, uzklausu viedokļus, vārdu sakot, komunicēju. Ieraugu tīru un skaistu labības lauku, prasu, kā rīkojušies, ko darījuši. Tā var iegūt labas zināšanas.

Latvijas zemnieks, man šķiet, ir konservatīvs un visai noslēgts. Vajag labi iepazīties un pierādīt, ka arī tu proti strādāt, tad atklāsies un dalīsies pieredzē. Sākumā arī rudzātiešu attieksme pret mani bija atturīga. Taču, skatoties, kā lauki tiek sakopti, domas mainās. Lauku cilvēki novērtē citus pēc darbiem.»

Ramiss uzsver, ka esot ļoti paveicies ar darbiniekiem. Visi tendēti uz jaunu zināšanu apgūšanu, uz kļūdu analīzi. «Pie mums nav tā, kā bija kolhozu laikos, kad brigadieris pateica un strādnieks izdarīja, īpaši nedomājot līdzi. Pavasarī bija gadījums, kad aizsūtīju traktoristu kultivēt lauku. Viņš zvana un saka, zini, šajā tīrumā labāk nesēt graudus. Esot nokultivējis, bet tīrums balts no vārpatas saknēm. Agronome aizbrauca un secināja, ka taisnība vien ir — nezāles mudž. Taču viņš varēja arī neko neteikt, apsēt, kā likts, un aizmirst. Par šādu rīcību es lepojos.»

Lauksaimnieku uztrauc fakts, ka Latgales lauki paliek arvien tukšāki. Novērojumi liecina, ka zemnieku vidējais vecums sniedzas pāri 50 gadu robežai. «Tas nozīmē, ka lauksaimniecība visā Latvijā noveco. Tā ir nākotnes problēma, kas būs asi jūtama pēc gadiem desmit, kad piecdesmitgadnieki aizies pensijā. Jaunieši te īsti negrib dzīvot, negrib arī strādāt. Ir bijis tā, ka pieņem cilvēku darbā, bet viņš pēc pāris dienām saka — es rīt nevaru, parīt man darīšanas, nu varbūt aizparīt ap pusdienlaiku atnākšu. Bet, ja vajag art vai sēt, tad to vajag šodien, nevis aizparīt, kad varbūt līs un ar traktoru tīrumā nevarēs iebraukt.

Fenomenāla situācija, ka šeit, dzimtenē, mēs nevaram strādāt, bet aizbraucam uz Īriju un tupu rāpu lasām zemenes vai vācam šampinjonus. Tāpat kā saņemt minimālo algu par apkopējas darbu Latvijā tiek uzskatīts zem sava goda, bet ārzemēs viss kārtībā. Tiesa, tur saņem lielāku atalgojumu, bet man šķiet, ka cilvēkiem traucē kāds psiholoģiskais faktors.»

Zemniekam no politikas jāturas tālāk

Klausoties Ramisa Aļijeva secinājumus, nevilšus radās jautājums, ko uzņēmējs domā par šī brīža situāciju valstī un vai ir kāda konkrēta politiskā spēka atbalstītājs. Atbilde bija noliedzoša: «Zemniekam labāk no politikas turēties tālāk. Viendien viņi saka tā, nākamreiz savādāk. Uzticēties politiķiem nav prāta darbs. Cita lieta — pašiem ņemt un rīkoties. Mēs Līvānu novadā esam izveidojuši lauksaimnieku apvienību. Tajā apvienojušies cilvēki ar vienotām vēlmēm un idejām. Lai kurš politisks spēks nāk pie varas, mūsu prasības ir nemainīgas, jo zemniekiem jau nav ne vara jādala, ne vēlētāju balsis jāpērk. Bet apvienoties zemniekiem vajag noteikti, lai spētu savas tiesības aizstāvēt. Piemēram, apvienība pēc augusta vētras apzināja zaudējumus, sagatavojām vēstuli un nosūtītām uz Zemkopības ministriju, Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomi, Zemnieku Saeimu. Centīsimies saviem biedriem palīdzēt.

Diemžēl rīkoties vienoti mums vēl jāmācās. Aicinu novada cilvēkus stāties apvienībā. Tas nekas, ka esam mazi, toties ar lielām ambīcijām. Ja cilvēki noticēs, ka kopā ir spēks, tad zemniecība uzplauks, kā tas bija pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados. Tad arī politiķiem, grib viņi to vai ne, nāksies mūsos ieklausīties.»

L.Kirillova

Kad bērni ar īpašām vajadzībām kļūst pieauguši

Preiļu novada sociālajā dienestā ik dienas apmeklētāju papilnam, te saplūst visas novada iedzīvotāju lielākās rūpes un bēdas. Bezdarbs, nabadzība, slimība, — šīs likstas nešķiro, cik cilvēks ir jauns vai vecs, kāda viņam tautība, cik liela vai maza ģimene. Sociālajā dienestā ierodas cilvēki, kuru ģimenes bezdarba rezultātā palikušas bez iztikas līdzekļiem, nāk tie, kas saņem bezmaksas pārtikas pakas, palīdzību lūdz mātes, kam uz skolu palaižamas atvasases, pensionāri, kam pēc komunālo maksājumu nomaksas nepietiek naudas medikamentiem un ēdienam. Vieniem vajag palīdzību ārstēšanās izmaksu segšanai, otri pieteicas pusdienot zupas virtuvē. Cik cilvēku, tik bēdu stāstu, kas jāuzklausa sociālā dienesta darbiniekiem un kopīgi jāatrod iespēja palīdzēt.

Sociālajā dienestā ir arī telpas, kurās tik vienkārši nemaz neiekļūt, jo durvis pastāvīgi ir slēgtas, un tiek atvērtas pēc iepriekšējas pieteikšanās. Aiz durvīm — saulainas, plašas, ērtas istabas. Šeit — atsevišķi aprūpēti un pieskatīti dienas vada jauni cilvēki ar īpašām vajadzībām, invalīdi. Nav noslēpums, ka daba reizēm mēdz ļauni pajokot, arī veselīgiem dzīvesbiedriem šūpulī ieliekot mazuli ar fiziskas vai garīgas attīstības traucējumiem. Iet laiks, vecāku un medicīnas pūles izlabot dabas pieļauto netaisnību nedod rezultātus, un kas gan cits atliek ģimenēm — kā vien samierināties, mīlēt savu atvasi, iemācīties sadzīvot ar apziņu, ka viens no ģimenes locekļiem ir cilvēks ar īpašām vajadzībām. Tomēr nepietiek ar samierināšanos vien, arī dzīves veids un ikdienas ritms šajās ģimenēs ir savādāks. Kamēr bērni ar īpašām vajadzībām ir mazi, viņiem ir iespēja mācīties pēc atbilstošām programmām specializētajās skolās. Arī Preiļu novada bērni invalīdi lielākoties iekārtoti Rudzātu speciālajā internātpamatskolā vai citās tuvākajās specializētajās skolās.

Vecāku ērtībām Rudzātu speciālās internātpamatskolas klase bija izveidota arī Preiļos. Vairāku gadu garumā Preiļu novada sociālā dienesta telpās darbojās šī klase, kur bērni ar īpašām vajadzībām mācījās attiecīgi sagatavotu pedagogu vadībā. Taču nu viņi ir kļuvuši pieauguši, pat jaunākie sasnieguši 18 gadu slieksni, un tālāka šo jauno cilvēku izglītošana uz valsts budžeta rēķina nav paredzēta.

Lai ģimenes nenonāktu neapskaužamā situācijā, jo cilvēku ar īpašām vajadzībām nevar mājās pamest vienu, kamēr pārējie strādā, Preiļu novada dome izrādījusi pretimnākšanu, organizējot šo jauniešu pieskatīšanu. Viņu vajadzībām atvēlētas arī iepriekš izmantotās telpas novada sociālajā dienestā. Oficiāli tas saucas izglītības un attīstības centrs jauniešiem ar īpašām vajadzībām, kas darbojas sociālā dienesta dienas centra ietvaros.

— Šī gada maijā Rudzātu speciālā internātpamatskola slēdza klasi Preiļos, kurā notika C līmeņa apmācības bērniem ar īpašām vajadzībām, — «Novadniekam» stāstīja Preiļu novada sociālā dienesta vadītāja Diāna Vucāne. — Bērni pieauguši, apmācības programma beigusies. Sociālā dienesta darbinieki lika kopā galvas un sprieda, kā palīdzēt šo jauniešu vecākiem. Atrasta iespēja darbā iesaistīt stipendiātu, un kopš augusta ierastās sociālā dienesta telpas atkal apdzīvo jaunieši ar īpašām vajadzībām. Par viņiem rūpējas ļoti laba darbiniece, cilvēks, kas ar sirdi un dvēseli veic šo pienākumu. Jūliju jaunieši pavadīja mājās, jo vecākiem bija atvaļinājumi, tāpat arī sociālā dienesta darbiniekiem. Augusts un septembris pavada pieticīgākos apstākļos, jāpaciešas, bet ar oktobri situācija mainīsies.

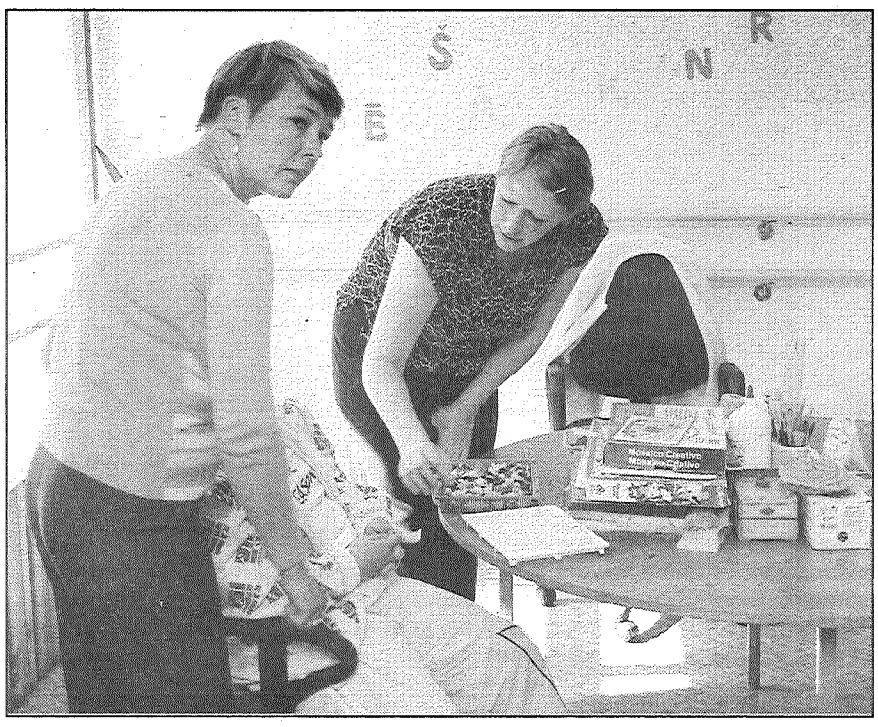

● **Preiļu novada sociālā dienesta dienas centra vadītāja Anitra Sondore un izglītības un attīstības centra jauniešiem ar īpašām vajadzībām darbiniece Natālija Kuhto rūpējas, lai ikvienam, kurš šeit pavada laiku, kamēr pārējie ģimenes locekļi strādā, klātos labi.** Foto: A.Šņepsts

Diāna Vucāne stāstīja, ka mēbeles piederēja skolai, tāpēc tagad jāgādā par telpu iekārtošanu no jauna. Sagatavots un atbalstu guvis projekts, kā ietvaros tiks pasūtītas jaunas mēbeles un cits aprīkojums. Uzrakstīts arī pieteikums Nodarbinātības valsts aģentūrai par divu subsidēto darba vietu iekārtošanu invalīdiem, un no oktobra šeit strādās divi cilvēki ar īpašām vajadzībām, kā arī trešais darbinieks — simts latu stipendiāts.

— Tas būs pietiekoši, lai tiktu galā ar lielo un nepavisam ne vieglo darba apjomu, — atzina Diāna Vucāne, stāstot, ka pašreizējā situācijā darbiniece Natālija Kuhto strādā pāri saviem spēkiem, daudz ilgākas darba stundas nekā citi simtlatnieki, kam ar slotu vicināties uz ielas ir arī psiholoģiski vieglāk.

Centram pieteikti septiņi jaunieši, stāstīja vadītāja, bez tam šāda veida palīdzību lūgusi kāda Riebiņu novada iedzīvotāja, kuras ģimenē arī ir cilvēks, kas nespēj par sevi parūpēties. Ģimenēm par invalīdu uzturēšanos šajā centrā pašlaik nav jāmaksā, izņemot samaksu par ēdināšanu, kas noteikta 1,40 lati dienā. Centrā var ierasties arī ar savām sviestmaizēm brokastu tiesai, bet pusdienas un launags tiek gatavoti par vecāku samaksāto naudu.

Komunālos izdevumus par apkuri, ūdeni, kanalizāciju sedz novada dome. Ar sociālā dienesta mikroautobusu, kas pielāgots invalīdu ratiņkrēslā pārvadāšanai, ik rītu jaunie ļaudis tiek nogādāti uz sociālo dienestu, bet vakaros aizvizināti atpakaļ. Diemžēl projekta līdzekļi nav paredzēti nodarbību apmaksāšanai. Subsidētās darba vietas paredzētas uz diviem gadiem. Telpas būs iekārtotas, darbinieki būs, tāpēc esmu pārliecināta, ka šos divus gadus ģimenes var neraizēties par invalīdu pieskatīšanu. Kā būs tālāk, to rādīs laiks, sacīja Diāna Vucāne.

— Ceram uz piekļuvi Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem, kas ir ļoti lieli un kuru piesaistīšanai tikai tagad sākas pirmie projekti, un Preiļu novada sociālais dienests šajā sfērā startē ar vairākiem projektiem tieši šai iedzīvotāju kategorijai, — stāstīja iestādes vadītāja. Viņa arī atzina, ka ģimenes nevēlas savas atvases iekārtot valsts uzturētajos specializētajos psihoneiroloģiskajos pansionātos, jo vecākiem tas būtu emocionāli smagi. Katrs sadzīvo ar savu nelaimi, un vecāki mīl savus bērnus, cenšas būt viņiem līdzās, grib, lai tie dzīvotu ģimenēs, lai nebūtu sarauta saikne ar ģimenisko vidi. To jau rādīja tas, ka vecāki pirms vairākiem gadiem vēlējās, lai speciālās skolas klase būtu atklāta Preiļos, tuvāk dzīvesvietai, un bērnus varētu katru vakaru vest uz mājām, nevis uz nedēļu atstāt Rudzātos.

Kā aizrit laiks šajā dienas centrā? Natālijas Kuhto pavadībā ielūkojamies guļamistabā, kur kārtīgi saklātas pāris gultas, bet vienā no tām kāds ierīkojies uz diendusu. Te nav stingra režīma, katrs var pagulēt, kad jūtas noguris. Gultas veļa tiek mazgāta sociālajā dienestā ierīkotajā mazgātavā. Jaunieši zīmē, līmē, krāso, veido, spēlē galda spēles, saliek mozaīkas. Var izmantot arī vingrošanas rīkus, kas sagādāti pirms pāris gadiem kāda projekta ietvaros. Fonā skan mūzika. Katrs nodarbojas ar to, ko grib un ko var darīt. Telpām ir atsevišķa izeja uz āru, tāpēc labā laikā viņi dodas atpūsties svaigā gaisā, bet apkārtējā mikrorajona iedzīvotāji jau pieraduši redzēt jaunos cilvēkus, kas ir atšķirīgāki nekā pārējie.

Natālija Kuhto gada garumā izgājusi apvienības «Apeirons» rīkotās apmācības un ieguvusi zināšanas, kā strādāt ar invalīdiem. Fiziskās un garīgās attīstības līmenis šiem jauniešiem ir ļoti dažāds, daži no viņiem nespēj paēst paši un ir jāēdina ar karoti. Ir tādi, kuri spēj vairāk un pat prot nedaudz darboties pie datora, un arī tādi, kas ir vienīgi uzraugāmi. Jābūt gatavam, ka ik brīdi kādam var sākties slimības saasinājums, lēkme, jāzina, kā rīkoties. Natālija Kuhto pelnījusi sabiedrības apbrīnu un cieņu, kā arī vislielāko pateicību no ģimenēm par rūpēm, atbildību, mīlestību un uzmanību, ko viņa iegulda smagajā darbā. Ne katram tas pa spēkam, un ne katram var uzticēt šo darbu, atzina dienas centra vadītāja Anitra Sondore. Viņa stāstīja, ka jauniešu ar īpašām vajadzībām vecāki izveidojuši atbalsta grupu, kas rosīgi darbojas. Piemēram, sadarbībā ar Velku fondu viņiem notiek psihologu un citu speciālistu konsultācijas. Viņi viens otru atbalsta, uzmundrina, apmainās padomiem.

L.Rancāne

HOROSKOPS NEDĒĻAI

(06.09. – 12.09.)

Auns. Nedēļa piemērota sīku mājas darbu apdarīšanai, dzīves telpas sakopšanai un sakārtošanai. Droši varat apmeklēt sabiedriskus un saviesīgus pasākumus – izdosies izcelties ar erudīciju un kompetenci. Esiet iejūtīgi pret citu vajadzībām, rodiet prieku palīdzot.

Vērsis. Radošās iedvesmas būs maz; tāpēc no jaunu ideju realizēšanas vēlams atturēties. Toties iesāktais darbs turpināsies veiksmīgi, un nevarēsiet sūdzēties par panākumu trūkumu. Nedaudz brīvos brīžus vēlams pavadīt kopā ar mīļoto cilvēku.

Dvīņi. Varat pievērsties kāda sava talanta pilnveidošanai. Tikai parūpējieties par dažādību, jo, ilgstoši nodarbojoties ar viena un tā paša jautājuma risināšanu, varat kļūt nepacietīgi, tā mazinot savus panākumus. Jaunas vēsmas var uzvējot mājas dzīvē.

Vēzis. Raizes var sagādāt bērni un mīļotais cilvēks. Iespējams, jutīsiet ilgas pēc vientulības, bet būs ļoti maz iespēju to iegūt. Šī pretruna radīs iekšēju spriedzi, kas laika gaitā var pārvērsties neapmierinātībā. Pret pēkšņu piedāvājumu mainīt darbu izturieties piesardzīgi. Nepaļaujieties uz dāsniem solījumiem.

Lauva. Impulsīva rīcība un nepamatoti entuziasma uzplūdi var būt par iemeslu daudzām kļūdām. Lai no tā izvairītos, neaizraujieties ar utopiskām idejām un nepieļaujiet nepārdomātus tēriņus. Esiet gatavi atgriezties arī pie vecu problēmu risināšanas.

Jaunava. Varat pievērsties nākotnes plānu kaldināšanai. Tikai lielas lietas vēl neuzsāciet – teoretizēšana šajās dienās padosies daudz labāk, nekā praktiska realizācija. Skaista, atraktīva rīcība palīdzēs iegūt atzinību, kas cels pašapziņu un glaimos patmīlībai.

Svari. Esiet uzmanīgi – jūs var mēģināt iesaistīt aizkulišu spēlēs. Par draugiem un paziņām izsakieties piesardzīgi, teiktais var kļūt par iemeslu veikli vērptai intrigai. Kāda nejauša tikšanās var ne tikai izvest no pacietības, bet likt arī pārvērtēt kādu savu pagātnes rīcību.

Skorpions. Nepaļaujieties uz to, ka, attiecinot uz sevi citu cilvēku pieredzi, veiksmīgi tiksiet galā ar pašu problēmām. Centieties izvairīties no pārāk konservatīvas vai vienkāršotas piejas lietām un cilvēkiem. Var būt kāda liktenīga un, galvenais, laimīga sagadīšanās.

Strēlnieks. Ar padarīto būsiet gandarīti, taču nākotnes plāni būs miglā tīti. Lai kā pūlētos, centieni ieviest skaidrību panākumus negūs – pietrūks tālredzības un pašpārliecinātības. Atklāta saruna un viedokļu apmaiņa palīdzēs atrast kopīgu valodu ar kategoriski noskaņotiem cilvēkiem.

Mežāzis. Neparedzētas izmaiņas var rasties jautājumā, kas saistīts ar plānoto ceļojumu. Mainoties apstākļiem, var nākties mainīt galamērķi. Ja nebūsiet sīkumaini, izdosies arī kāda avantūra, kuras rezultātā pretinieki var kļūt par atbalstītājiem.

Ūdensvīrs. Varat pievērsties ar kultūras dzīvi saistītu jautājumu risināšanai. Pietiks laika gan pabūt kopā ar tuviniekiem, gan paspīdēt sabiedrībā. Mazāk veiksmīgs būs mēģinājums labot iepriekš pieļautās kļūdas. Var sasniegt kāda sen gaidīta ziņa no tālienes.

Zivis. Var nākties sastapties ar spītīgiem, iecirtīgiem partneriem. Nepakļaujieties viņu neatlaidīgai prasībai sākt jaunu darbu, jo labi iesākts darījums var negaidīti beigties. Neaizraujieties ar jaunām, vilinošām iespējām, izvēlieties tikai zināmas un drošas lietas.

iEspēja

EIROPAS KOMISIJAS PĀRSTĀVNIECĪBA LATVIJĀ

SABIEDRISKĀS POLITIKAS CENTRS PROVIDUS

Diskusija „Es, Latvija un ES"
12. septembrī 16.00 – 17.00
Preiļu NVO centrā, Kooperatīva ielā 6, Preiļos

Aicinām Jūs piedalīties diskusijā ar Preiļu novada domes, Saeimas un Eiropas Parlamenta deputātiem, lai izvērtētu priekšlikumus turpmākajai dzīvei Eiropas Savienībā!

Visas dienas garumā 12. septembrī notiek pasākums, kurā 40 Preiļu novada iedzīvotāji izvērtēs, kā ir attīstījusies Latvijas dalība Eiropas Savienībā, kādā Eiropā vēlamies dzīvot, un formulēs priekšlikumus, ko būtu nepieciešams darīt vietējā, nacionālajā un Eiropas līmenī, lai šādu Eiropu veidotu. Izstrādāto priekšlikumu prezentācijā plkst. 16.00 aicināts piedalīties ikviens interesents!

Papildu informācija:
http://eslatvijaunes.esmaja.lv/
vai 67039271

Projektu „Es, Latvija un ES" realizē Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS sadarbībā ar Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā.

● Apmaksāts laukums.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____ **Derīgs līdz 6. septembrim.**

T	ā	l	r	.																								

Aizpildīšanas noteikums: viena rūtiņa — viena zīme.

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14. Tālr./fakss 653-07057.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____
Adrese, tālr. _____
Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē
Maksa Ls 0,40 (ar PVN).
Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Īsti pelmeņi nav *ātrais* ēdiens

Nav nekā vienkāršāka par to, kā iebērt vārošā ūdenī paciņu pelmeņu, brītiņu pavārīt, un maltīte gatava. Taču kādā brīvākā brīdi var darināt mājas pelmeņus no pašu mīcītas mīklas, ar pildījumu pēc savas gaumes. Tad bauda un vēderprieks būs daudz lielāks.

Saldētie pusfabrikāti parasti ir mūsdienu nevaļīgā laikmeta iezīme, un tos uzskata par surogātpārtiku. Pelmeņi ir izņēmums, jo tie tikuši saldēti jau kopš senseniem laikiem.

Pelmeņus uzskatām par vienu no raksturīgākajiem krievu virtuves ēdieniem, bet nosaukums nāk no somugru vārda *peļnan*: *peļ* nozīmē auss, bet *ņaņ* — mīkla, maize. Mīklas «ausīs» sasaldēta gaļa glabājas visu ziemu, labi pasargāta no bojāšanās un plēsīgiem zvēriem.

Pelmeņus cilvēki gatavoja lielā daudzumā ziemas krājumiem un, dodoties tālā ceļā, veda tos līdzi maisiem, lai nodrošinātu pilnvērtīgu siltu ēdienu. Par pelmeņu izgudrotājiem tiek uzskatīti gan somugru klejotāju cilšu pārstāvji, kas iepazīstinājuši ar šo ēdienu Urālu iedzīvotājus, gan ķīnieši un pat mongoļi. Kaut kas līdzīgs pelmeņiem ir arī itāliešu, gruzīnu, armēņu un citu tautu ēdienkartēs.

Senie Urālu iemītnieki pelmeņus esot izmantojuši arī kā rituālu ēdienu. To ziedojot, simboliski upurēta govs, aita un cūka, tāpēc arī pildījums gatavots no visu trīs šo mājdzīvnieku gaļas. Vēlāk krievi pārsvarā iecienījuši pelmeņus ar cūkgaļu, bet tatāri — ar aitas gaļu. Sibīriešu tradīcija ir pievienot gaļai svaigus kāpostus, lai pelmeņi būtu sulīgāki. Maskavā un Pēterburgā pelmeņi nonākuši, pateicoties bagātajiem Urālu un Sibīrijas rūpniekiem, kuri pieprasījuši tos traktieros un restorānos, ierodoties abās galvaspilsētās darīšanās.

Nav datu par to, kā pelmeņi nokļuva Latvijā, bet dažā labā pirmskara laiku pavārgrāmatā ir atrodamas to receptes (*pelmeniji* ar cūkas gaļu, sēņu *pelmeniji* un citi). Laika gaitā izgudrotas ļoti dažādas receptes, bet viena iezīme gan visām kopīga — pelmeņi nekad nav saldi. Mīkla visās receptēs ir samērā līdzīga — no miltiem, ūdens un olām. Klasiskai pelmeņu mīklai nepievieno sāli, bet mūsdienu receptēs šis nosacījums ne vienmēr tiek ievērots.

Kā gatavo pelmeņus

✔ 500 g kviešu miltu izsijā uz mīklas dēļa, kaudzītes augšpusē izveido iedobi, iesit tur vienu olu. Mīca mīklu, sākot no malām, pakāpeniski pievieno vienu glāzi auksta ūdens (vēlams to iepriekš paturēt ledusskapī). Samīca viendabīgu elastīgu masu.

✔ Mīklu ietin mitrā drāniņā un atstāj nobriest pusstundu.

✔ Pildījumam sagatavo puskilogramu smalki samaltas gaļas, pievieno vienu sīki sakapātu sīpolu, sāli, maltus melnos piparus.

✔ Mīklu var izveltnēt uz samiltota dēļa un ar glāzi izspiest aplīšus, bet labāk no mīklas uz dēļa savelt *desiņu* 2 cm diametrā. To sagriež 2 cm garos gabalos, katru izveltnē plakanu līdz 2 mm.

✔ Vidū liek tējkaroti pildījuma, maliņas stingri saspiež kopā, izveidojot pusmēnesim līdzīgu pelmeni. Vārot no gaļas izdalās sula, kam jāpaliek pelmeņa iekšpusē, lai tas būtu sulīgs un aromātisks. Ja maliņas nelīp, tās samitrina.

✔ Pelmeņus liek vārošā ūdenī, kam pievienots nedaudz sāls. Ja vēlas, pieliek arī lauru lapu. Kad pelmeņi uzpeld, tos ar putu karoti izņem un notecina.

✔ Pelmeņus var pasniegt ar krējumu, sviestu, etiķi, sojas mērci, tomātu mērci, zaļumiem, rīvētu sieru.

✔ Pelmeņus var arī sasaldēt. Tos liek vienā kārtā uz samiltotas paplātes un ievieto saldētavā. Kad sasaluši, saber maisiņos vai kārbiņās.

«Māja»

Preiļu novada Aizkalnes pagastā aizvadīti sporta svētki

● **Aizkalnes sporta svētkos virves vilkšanas sacensībās piedalījās astoņas komandas. Līdzjutēju atbalstīti, vīri rādīja, ko spēja.**

21. augustā Aizkalnē visas dienas garumā, no pulksten 12.00 līdz 20.00, risinājās aizraujoši sporta svētki, informē Aizkalnes tautas nama vadītāja Aina Kažemāka.

Jau vairākus gadus pēc kārtas augustā Aizkalnē tiek rīkots šāda veida pasākums. Tā galvenā doma — popularizēt sporta aktivitātes kā veselīgu dzīvesveidu un aktīvu brīvā laika pavadīšanu, dodot iespēju ikvienam pagasta iedzīvotājam un svētku apmeklētājam piedalīties dažādās sportiskās aktivitātēs un noskaidrot labākos visās disciplīnās.

Pateicoties labajam laikam un par spīti nelielajam lietutiņam, apmeklētāju pulks bija visai kupls. Svētkos piedalījās gan draugu kompānijas, gan ģimenes no Aizkalnes, Preiļiem, Pelēčiem un kaimiņiem — Riebiņu novada.

Sporta svētku rezultāti

Futbolā startēja sešas komandas, pirmo vietu ieguva komanda FK «Šņeki», otro vietu — komanda «CJAGA», bet trešo vietu — komanda «Caurās zeķes».

Pļavu volejbolā startēja septiņas komandas. Pirmā vieta — komandai «Zolva», otrā — FK «Šņeki», trešā vieta — komandai «CJAGA».

Zoles turnīrā pirmās vietas ieguvējs ir Leonards Spūlis, otrā vieta — Antonam Spūlim, trešo vietu ieguva Dzintars Kažemāks.

Virves vilkšanā piedalījās astoņas komandas. Uzvarētāju trijnieks ir sekojošs — «Napiļņiķi», «CJAGA un «Zolva».

Šautriņu mešanā starp 30 dalībniekiem uzvaras laurus plūca Raitis Vovers, otrā vieta — Raivim Lozdam, trešā vieta — Gunāram Pantokam.

Olu tālmešanā (14 komandas) pirmā vieta Artūram un Ilmāram, otrā vieta — Evitai un Gunāram, trešā vieta — Gatim un Kasparam.

Riepas mešana (vīriešu grupā 16 dalībnieki): pirmā vieta — Dzintaram Kažemākam, otrā vieta — Ilmāram Utinānam, trešajā vietā — Jānis Casno.

Riepas mešana (sieviešu grupā astoņas dalībnieces): pirmajā vietā Elīna Šņepste, otrajā vietā — Laura Stašulāne, trešajā vietā — Valda Šņepste.

Armrestlings vīriešu grupā (14 dalībnieki): pirmajā vietā — Ilmārs Utināns, otrajā vietā — Vitālijs Plivda, trešajā vietā — Māris Staškevičs.

Armrestlings sieviešu grupā (četras dalībnieces): uzvarētāja — Laura Stašulāne, otrajā vietā — Elīna Šņepste, trešajā vietā — Baiba Zelmene.

Smagumu (8 kilogrami) turēšanā vīriešu grupā startēja septiņi dalībnieki: pirmajā vietā — Gunārs Pantoks, otrajā vietā — Ilmārs Utināns, trešajā vietā — Jānis Klindžāns.

Smagumu (3 kilogrami) turēšanā sieviešu grupā piedalījās sešas dalībnieces: pirmajā vietā — Laura Stašulāne, otrajā vietā — Elīna Šņepste, trešajā vietā — Marika Šņepste.

Puzles likšanā piedalījās septiņi dalībnieki. Pirmo vietu ieguva Zigrīda Kažemāka, otro — Mārīte Dimante, bet trešo — Viktors Džeriņš.

Gaidīsim tikpat kuplu sacensību dalībnieku skaitu arī nākamgad, aicina sporta svētku rīkotāji.

L.Kirillova

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14.
Reklāmas nodaļas tālr./fakss 65307057.
e-pasts: novadnieks@inbox.lv

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Turpinās studentu uzņemšana

BALTIJAS STARPTAUTISKĀS AKADĒMIJAS Rēzeknes filiālē
šādās studiju programmās:
- **Tiesību zinātnes;**
- **Uzņēmējdarbība;**
- **Sabiedriskās attiecības.**

Uzņemšanas komisijas darba laiks:
Pirmdiena – piektdiena
no 10.00 – 18.00.

JAUNUMS!
Profesionālā **MAĢISTRA** programmas:
- **Uzņēmējdarbības vadība un administrēšana;**
- **Privāttiesības.**

Dokumentu pieņemšana studijām maģistratūrā līdz 15.09.2010.
Adrese: Dārzu iela 21/17, Rēzeknē, LV-4600. Tālr. 64624696, 26481642.
info@re.bsa.edu.lv
http://www.rezekne.bsa.edu.lv

VIDUSSKOLU UN PROFESIONĀLO SKOLU ABSOLVENTI, JAUNUMS!
Vecbebru profesionālā vidusskola 2010./2011. mācību gadā uzņem audzēkņus profesionālās vidējās izglītības programmā dienas nodaļā ar vidusskolas izglītību specialitātē – KONDITORS.
Mācības ilgums 1 gads.
Dokumentus pieņem līdz 20. septembrim katru darba dienu no 9.00 – 16.00.
Tālruņi: 65133606, 26317962.

SIA IBIZA pērk mežā pie ceļa
Aizkraukles, Ogres, (Madonas, Jēkabpils, Preiļu) raj.

Priede:	3,7; 4,9; 5,5; 6,1
diam. 14 - 46	40 (39) Ls
Egle:	3,7; 4,9; 5,5; 6,1
diam. 14 - 46	40 (39) Ls
Bērza p/m:	26 (24)
Skujkoku p/m:	25 (23)
Pērk papīrmalku Rīgā	
Bērza p/m:	30,50 Ls
Skujkoku p/m:	30,50 Ls

Transporta izmaksas netiek ieturētas.
Tālr. 28330750.

CENU IZMAIŅAS!!!
SIA «Aļņi AS» iepērk
- **Zāģbaļķus** Ls/m³

Diam.	18-24	25<
EGLE	40	41
PRIEDE	40	40

Garumus iepriekš saskaņot!
Ir transports.
Korekta uzmērīšana.
Samaksa uzreiz!
Tālr. 64866070, mob. tālr. 29806775.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA "Dižmežs" pērk:
- **Lapu koku malku Ø no 10 cm** **15 Ls/m³**
- **Malku** **11 Ls/m³**
- **Bērza finierklučus** **30 Ls/m³**

Cena meža krautuvē.
Samaksa piegādes dienā.
Tālr. 29397979

STIGA RIM
Pērk īpašumus ar mežu.
Tālr. 28660202.

SIA «Baltic-Calves» iepērk piena teļus.
Samaksa tūlītēja, skaidrā naudā.
Tālr. 26344173.

Kreditēšana pret nekustamā īpašuma ķīlu.
Tālr. 25441183, 28609904.

Latvijas firma, z/s "Saule", pērk visā Latvijā piena teļus, bullīšus (15-60 d.), telītes (15-42 d), kā arī gaļas vai gaļas krustojuma jaunlopus no 5-20 mēn. par pieņemamām cenām.
Lūdzam mūs atbalstīt!
Tālr. 29824973, 26253977.

SIA «SENLEJAS» iepērk liellopus, jaunlopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 65322454, 26190124, 65033720, 26604491.

Iepērk papīrmalku:
✓ bērzs – 21 Ls;
✓ egle, priede – 22 Ls;
✓ apse – 10 Ls.
Tālr. 29409514.

Pērk mežu un zemi, māju.
Tālr. 29842500, 27479536.

SIA «Wonner» visu laiku iepērk gaļas šķirnes un krustojumu bulļus no 5 līdz 30 mēnešiem par labākajām cenām.
Samaksa tūlītēja. *Tālr. 28666459.*

Anna Litinska
(19.02.1928.-30.08.2010.)

Klusi mūžībā aizgājusi ilggadēja Pelēču (Niedru) pamatskolas angļu valodas un ģeogrāfijas skolotāja.

Anna Litinska dzimusi Preiļu pagasta "Kankuļu" sādžā deviņu bērnu ģimenē.

Mācījusies Gailišu skolā, Jaunaglonas ģimnāzijā, Preiļu l. vidusskolā.

Annu interesēja ģeogrāfija un dabaszinības, viņa turpināja mācīties Rīgas Pedagoģiskā institūta Dabaszinību un ģeogrāfijas fakultātē, kļuva par bioloģijas un ģeogrāfijas skolotāju 5. - 7. klasei.

Annu Litinsku interesēja arī angļu valoda, viņa mācījās Rīgā skolotāju angļu valodas kursos.

Pelēču (Niedru) skolā strādāja no 1950. līdz 1975. gadam, mācīja ģeogrāfiju un angļu valodu. Audzinājusi daudzas klases un palīdzējusi apgūt dzīves prasmes Pelēču puses pusaudžiem un savam dēlam. Skolēni Annu Litinsku atceras kā prasīgu un labsirdīgu skolotāju, viņas stundas bijušas interesantas, papildinātas ar piemēriem no dzīves.

Pēc aiziešanas pensijā Anna Litinska savas zināšanas dabaszinībās izmantoja, audzējot puķes ap māju, strādājot piemājas saimniecībā.

Viss, ko Anna Litinska darīja, bija no sirds un pa īstam.

Dziļā cieņā noliecam galvas, mūsu bijušo skolotāju izvadot pēdējā gaitā un vēlam vieglas smiltis.

Pelēču pamatskola

Pārdod

vēžus un amūrus dīķim. Tālr. 29106748;

3 istabu dzīvokli 63,5 m², privatizētu, Preiļos. Tālr. 22451108.

Pērk

lietotu šiferi. Tālr. 29787559.

Maina

jaunaitiņas pret teķišiem vai pārdod. Rušonas pagastā. Tālr. 26486840.

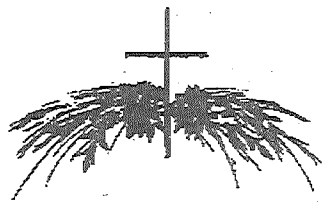

Vairs tikšanās gaišuma nebūs,
Ir atdots un paņemts viss.
Izsakām dziļu līdzjūtību
Aleksandram Lapuham,
TĒVU mūžībā pavadot.
MK "Jasmuiža"

Pierimst soļi, klusē domas,
Neskan mīļā tēva balss.
Tikai klusa sāpe sirdī
Ilgi vēl pēc viņa sauks.
Skumju brīdī esam kopā
ar Aleksandru Lapuhu,
TĒTI smilšu kalniņā pavadot.
SIA "Preiļu saimnieks" kolektīvs

DĀRZKOPJA NEDĒĻA (3. — 9. septembris)

✔ Piektdiena un sestdiena, 3. un 4. septembris, ir *ziedu dienas*. Laiks novākt melnos pīlādžus — aronijas, kuras var gan izžāvēt, gan sasaldēt, gan kopā ar ķiršu lapām pārvērst garšīgā sulā.

✔ Jāskatās, vai nav gatavas apiņu rogas (ja netaupiet apiņus alum, tad vismaz tos var izmantot miega spilventiņiem labākam miegam un nervu nomierināšanai).

✔ Laiks novākt vasaras ķiplokus. Tiem gan parasti ir mazākas daiviņas nekā ziemas ķiplokiem, toties tie, apžāvēti un notīrīti no saknēm un stublājiem, ilgi glabājas parastā istabas temperatūrā.

✔ Tāpat piektdiena un sestdiena šonedēļ ir labākais laiks sīpolpuķu stādīšanai — var jau to vēl atlikt un darīt visu septembri vai pat oktobrī, bet tas nebūs tik patīkami, jo zeme būs vēsa un arī sīpoli tik labi neapsakņosies.

✔ Svētdien un pirmdien, 5. un 6. septembrī, ir *lapu dienas*. Zemeņu stādīšanai labākais laiks jau it kā nokavēts, bet siltos rudeņos to vēl var izdarīt pirmdienas vakarā un otrdien, 7. septembrī, *augļu dienā*. Attaisnojums šai kavēšanai varētu būt lejupejošais Mēness, kad visi augi labi un ātri iesakņojas.

✔ Sākoties pirmajām salnām, varbūt jau otrdien, novāc ķirbjus. Ja salna gaidāma neliela, ķirbju augšanu vēl var nedaudz paildzināt, vakarā augļus nosedzot vai, ja ir tāda iespēja, nomiglojot ar baldriāna ziedu sulu. Ja siltumnīca jau novākta un sakopta, iesēj rudzus, ja ir, arī ziemas vīķus. Labi, ja pirms tam var iestrādāt augsnē trihodermīnu, aizkavējot sniega pelējumu rašanos ziemas mitrajos un vēsajos apstākļos.

✔ Ceturtdien, 9. septembrī, *sakņu diena*. Pagrabiem kartupeļu glabāšanai jābūt sagatavotiem. Lai no pagraba peles un žurkas vairītos, tur vēl bez kartupeļiem jāieliek kāds pušķis svaigu vērmeļu. Arī piparmētru un lupstāju aromāts šiem graužējiem nepatīk, tāpat arī suņmēles un virši.

Izmantota «Sējas un Ražas Avīze 2010»

Cik veci ir konservi

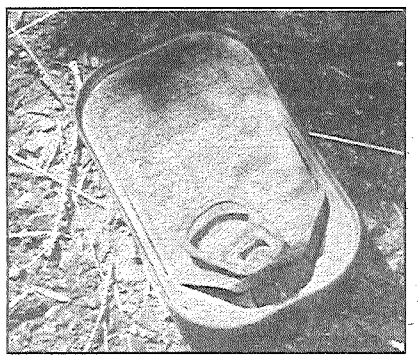

Pirmos konservus armijas vajadzībām pēc Napoleona pavēles izgatavoja kāds francūzis, vārdā Apars. To tarai izmantoja tērauda loksnes, kas diemžēl ļoti ātri rūsēja, tā bojājot produktus. 1810. gadā anglis Dīrends ieteica tērauda loksnes noklāt ar alvu.

Parasti konservu kontrolparaugus iespējams uzglabāt 10 gadus. Taču pagājuša gadsimta vidū kāda nogrimuša kuģa tvertnēs atrada konservu kārbu, kas bija izgatavota 1825. gadā. Pārbaudījuši tās saturu, angļu speciālisti atzina, ka tas lietojams uzturā. Savukārt 1955. gadā ģeologi atrada konservus, ko ekspedīciju laikā bija izmantojuši Skots un Amundsens un kas mūžīgā sasaluma joslā bija nogulējuši pusi gadsimta. Pārdesmit gadu vēlāk kāda cita ekspedīcija Taimiras pussalā atrada konservus — kāpostus ar gaļu un griķiem, ko 1900. gadā mūžīgā sasaluma joslā bija atstājuši E.Toļļa vadītās krievu ekspedīcijas dalībnieki. Arī šie konservi pēc rūpīgas pārbaudes izrādījās lietojami uzturā.